

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
AYRIMCILIĞIN ÖNLENMESİ ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

----0----
2 Aralık 2025 Salı
----0----

KONU

- Başkanlık sunuşları
- Gençlik ve Spor Bakanlığı Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğünün "Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılığın Önlenmesi Kapsamında Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğünün Faaliyetleri" konulu sunumu
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Olarak Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılığın Önlenmesi Kapsamında Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının Faaliyetleri" konulu sunumu

2 Aralık 2025 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 12.21
BAŞKAN: Harun MERTOĞLU (Rize)

----- 0 -----

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Gençlik ve Spor Bakanlığı Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının çok değerli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; hepinize alt komisyon toplantımıza hoş geldiniz diyorum.

Bugün Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonumuzun 28'inci Yasama Döneminin 5'inci Toplantısını gerçekleştirmek ve gündemimizde yer alan konuları görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Toplantı yeter sayımız vardır.

28'inci Yasama Döneminin 5'inci Toplantısını açıyorum.

Değerli üyelerimiz, sizlerin de bildiği gibi, alt komisyonumuz yükseköğretim öğrencilerine yönelik ayrımcılığın önlenmesi kapsamında çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda, alt komisyonumuz tarafından Yükseköğretim Kuruluyla bir toplantı yapılmış, Kamu Denetçiliği Kurumu ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun konuyla ilgili sunumları alındığı bir konferans düzenlenmiştir. Siz değerli üyelerimizin de kendileriyle toplantı yapılmasını talep etmesi üzerine bugün burada Kredi ve Yurtlar Genel Müdürümüz Sayın Recep Ali Er bulunmakta, kendisine bir kez daha hoş geldiniz diyorum.

Ayrıca, yurt dışında okuyan üniversite öğrencilerimizin durumu ile ülkemizde okuyan yabancı öğrencilerin durumlarının eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı kapsamında değerlendirilmesi amacıyla Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığıyla toplantı yapılması gerektiği değerlendirilmiştir. Bu nedenle, bugünkü toplantımızda Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının Yurtdışı Vatandaşlar Daire Başkanı Sayın Fatih Nişancı ile Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanı Sayın Mustafa Yakupoğlu da aramızdalar, kendilerine hoş geldiniz diyorum. Tabii, Genel Müdürümüz de yalnız gelmedi, Genel Müdür Yardımcıları ve Teftiş Kurulu Başkanı da sanırım burada; arkadaşlar, hepinize hoş geldiniz diyorum.

Gündemimizde yer alan sunumlara geçmeden önce misafirlerimizin kendilerini önce bir tanıtmalarını istiyoruz.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Basın mensubu arkadaşlara tekrar teşekkür ediyoruz. Görsel basın çıkabilir.

Herkes kendini tanıttığına göre Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğünün sunumuna geçebiliriz.

Sunum şekli, usulü size ait.

Buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi, Komisyonunuzu saygıyla selamlıyorum.

Sunumumuzu -sizlere verdiğimiz çıktılardan da göreceksiniz, oradan da takip edebilirsiniz- iki ana eksen üzerinde yapacağız; birincisi, bu dezavantajlı öğrencilerle ilgili doğrudan yapmış olduğumuz hizmetler; ikincisi ise dezavantajlı insanlarla ilgili yurtlarımızdaki öğrencilerimizin farkındalığının oluşturulması. Bunlar toplumda yaşayan insanlar, sadece yurtda bir hücre içinde değil ama bütün toplum içinde olduğu için bu farkındalığı onlara hissettirme anlamında yapmış olduğumuz iki ana başlık üzerinde devam edeceğiz.

Şimdi, yükseköğrenime devam eden öğrenciler Bakanlığımız yurtlarında günümüz gereklerine uygun, modern ortamlarda, huzur ve güven içerisinde ve ekonomik şartlarda... Yani "ihtiyaç sahibi ve başarılı öğrencilere burs ve kredi" bu, Anayasa tabiri. İhtiyaç sahibi ve başarılı öğrencilere burs ve kredi veriyoruz. Bunun yanında, öğrencilerin sağlıklı ve dengeli beslenmeleri... Malumunuz, sabah kahvaltısı ve akşam yemeği yurtlarımızda ücretsiz. Ve diyetisyenlerimiz tarafından tamamen -10, 15, 20 diyetisyenimiz- bütün öğrencilerin alacakları gıdaya göre özel bir çalışmayla menüler belirlenmekte ve onların talepleri doğrultusunda yani öğrencilerin kendi talepleri doğrultusunda, 10-15 kişilik gruplar oluşturarak yapmış oldukları talepler çerçevesinde kültür, sportif zamanlarını değerlendirme, sosyal faaliyetler noktasında onlara imkân sağlıyoruz.

Şimdi birkaç genel bilgi verip direkt konuya oradan geçeceğiz. Bu son, 2025-2026 döneminde yurtlarımıza 374.017 geçerli başvuru olmuştur, bu öğrencilerimizden 358.792'si yerleştirilmiş yani yüzde 97 bir yerleştirme vardır. Şimdi, belki diğer sayfada göreceksiniz, bu 15 bin kişi niye yerleşmedi? Orada niye yüzde 97? Aslında yurtlarımız yüzde 100'e hitap edecek noktada. Bu diğer sayfamızda görüyorsunuz, "41 bin yatak kapasitesi hizmete kapatıldı." diyor. Yurtlarda, malum, bu deprem gerçeğinden sonra, bütün testlerden geçemeyen yurtlarımızı tek tek kapatıp fiziki şartlarını artık yeniliyoruz. Bu çerçevede, şu anda, tabii, binalar bir anda yapılamayacağı için böyle bir aksaklıkla karşı karşıyayız. Yoksa yani şu anda yüzde 100'e hitap edecek bir kapasitemiz var, ileride de gelecek, 1 milyon 2 bin bir kapasite var. Dünyanın hiçbir yerinde olmayan bir kapasiteyi şu anda Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü sunmakta.

Şimdi, yeni hizmet anlayışı doğrultusunda 4 kişilik... Şimdi, burada, yüzde 80, 4 kişilik... Ranzalı yurtlarımız da var, yüzde 20 de bizim ranzalı yurtlarımız var ama işte, yeni yapılan inşaatlar devam ederek bunlarda da bir an önce 4 kişilik bazalı yurtlara geçeceğiz. Buralarda banyosu, tuvaleti, mini buzdolabı, yanmaz özellikli yatak... Bu yanmaz özellikli yatağa depremden önce değil daha önce de buralar nüfus yoğunluğu, insanların yaşadığı yer olduğu için biz buna çok dikkat ediyoruz. Temizlik 7/24 devam ediyor, sıcak su 7/24 devam ediyor. Tabii, öğrencilerimize -yani herkesin artık internete ihtiyacı var ama- akademik çalışmaları için, şu anda TELEKOM'un sunduğu en geniş banttan hizmet sunuyoruz yani son, nihai şey neyse oradan hizmetler sunuyoruz. Öğrencilerin tabii, birtakım bu anlamda şikâyetleri olmuyor değil ama biz mevcut sistemin en geniş bandıyla sunuyoruz bu hizmeti.

Şimdi, biraz önce dediğim gibi yurtlarımızda iyileştirme çalışmaları ve inşaatlarımız devam ediyor. Şu anda hemen hemen Türkiye'nin her yerinde yer yok ki ya proje aşamasında ya arsa aşamasında... Ki ben önceki gün Adana ve Mersin Tarsus'daydım; oralarda ihtiyaçlarımız var, sıkıntılarımız vardı; yer bakmak ve oralarda depremden dolayı kapanan yurtların yerine yeni yurtlar yapmak çerçevesinde iki gündür hafta sonu oralardaydım.

Şimdi, gelelim Bakanlık yurtlarımıza; konumuza direkt artık geçebiliriz genel bir bilgi verdikten sonra. Şimdi, normalde bizim değerlendirmemiz nasıl oluyor yurtlarda yani bu "dezavantajlı gruplar" başlığı çerçevesinde? Birincisi: Biz bir puanlama getiriyoruz, yüzde 50 gelir durumuna bakıyoruz, bir de burada yüzde 20 sosyal durum var; bununla bunu birleştirirsek bu dezavantajlı gruplara burada ne kadar imkân sağladığımızı görmüş oluruz. Bu da anne babası vefat etmiş, okuyan kardeşleri olan, üniversitede okuyan kardeşleri olan... Bu "okuyan kardeşleri" ne demek? Bir babanın daha çok imkân, para harcaması demek yani bir gelirle bir memurun 1 öğrenciyi okutması var, 3 öğrenciyi okutması var. Bu öğrenci sayısı fazlaysa buradan çok daha fazla puan alıyor. Bu sosyal durumdaki bütün dezavantajlar burada puana dönüyor ve yüzde 70 bu dezavantajlı grup kişileri için biz yerleştirme yapıyoruz. Biraz sonra kredi, burs için gelecek bu oranlar, orada da başarı bir tık öne geçecek; Anayasa orada özellikle "başarı ve ihtiyaç sahibi" diye vurgulamış. Ha, bunları nereden alıyoruz? 12 kurumdan bizim on-line sistemimiz var yani hiçbir şahsi, kişisel bilgiden ziyade tamamen 12 kurumdan röntgenini çekiyoruz; nerede neyi var neyi yok her şeyi ortaya çıkıyor, ona göre adil bir puanlama oluyor.

Şimdi, Gençlik ve Spor Bakanlığı 1 Aralık 2025 tarihi itibarıyla -biraz önce söyledik- toplam... Bakın, buradaki rakamlar; 635 bin kız öğrencimiz var. Oran ne kadar? Yüzde 63. Erkek öğrenci kapasitemiz ne kadar? 366 bin. Oran ne kadar? Dezavantajlı grubunda eşitlik değil aksine, pozitif ayrımcılığımız var. Biz her zaman, Kredi ve Yurtların kuruluşundan bu tarafa bu oranı hep koruduk; genelde bu yüzde 70-30, yüzde 65-30 şeklinde, özellikle kız öğrencilerimizin lehine burada bir ayrımcılığımız, pozitif ayrımcılığımız var.

Şimdi, yurtlarımızda aynı zamanda, diğer bir dezavantajlı öğrenciler olan engelli öğrencilerin ihtiyaçlarını... Bundan sonra yapılan yurtlarımız artık Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği'nin standartlarına uygun şekilde... Belki eskileri yeniyeye uyarılıyor, imkânlar oluşturuyoruz ama bundan sonra yapılan her yurt bu yönetmelik çerçevesinde Erişilebilirlik Belgesi alarak yeni uygulamaya başlıyor.

Şimdi, burada ne yapıyoruz? Her 300 kapasitede bizim ilave olarak bir engelli odamız var. Şu anda hiçbir engelli öğrencimizin "Kredi ve yurtlarda ben barınamıyorum ve imkânım yok." deme şansı yok. Onun için biz engelli öğrencilerin tuvaleti, duşu... Biraz sonra resimlerde de göreceksiniz, onlara özel çalışmalar yapıyoruz.

Şimdi, burada da görüyorsunuz, 630 yurt müdürlüğümüzde bulunan 2.849 engelli öğrencimize uygun oda hizmet vermekte. Bu ne kadar kapasiteye tekabül ediyor? 6.717 kapasiteye tekabül ediyor. Şu anda 2.478 öğrencimiz barınıyor burada yani şu anda 400 tane odamız boş şekilde engelli öğrencilerimize hizmete bekliyor. Gelirse bunları yine burada barındırma imkânımız olacak.

Şimdi, kredi burs meselesinde biraz önce söylemiştik, burada da ekstradan başarı yüzde 40'a geliyor, Anayasa "başarılı ve ihtiyaç sahibi öğrenciler" dediği için, para olarak verildiği için... Ama burada da dezavantajlı gruplarımız için yüzde 60 gibi bir oran var, bu da az bir oran değil.

Yerleştirme... Şimdi, yurda yerleştirmede daha çok ekonomik şartlara baktığımız için yurda yerleştirmede bu oranımız yüzde 70'ti ama burada burs başarılı öğrencilere verildiği için... Siz hangi kuruma gitseniz başarısız öğrenciye burs verilir mi? Verilmez. Ama burada biz özellikle yine dezavantajlı gruplara yüzde 60 oranında bir pozitif ayrımcılık sağlıyoruz.

Şimdi, dezavantajlı gruplardan bizim bir grubumuz daha var. Bunlara biz "öncelikli öğrenciler" diyoruz, bizim literatürümüzde, jargonumuzda bu böyle geçiyor. Şehit bekâr ise kardeşi, evli ise çocukları yani kendisi bekârsa kardeşi, evliyse çocukları; gazi, bekâr ise kendisi, evli ise çocukları ve sağlık raporuyla yüzde 40 üzeri engelli olduğu tespit edilen öğrenciler; anne-babası vefat etmiş olanlar, lise ve dengi okullarda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı yetiştirme kurumlarında barınanlar; lise ve dengi öğretimini Darüşşafakada tamamlayanlar, millî sporcu hakkını kazananlar, bir de -evet burada başarı şeyi geliyor- ÖSYM Başkanlığınca yapılmış olan sınava girdiğinde ham puanda ilk 100'e giren arkadaşlarımıza -bunlar sözel, eşit ağırlık ve dil şeyinde- direkt bunlara burs veriliyor arkadaşlar, hiçbir kriter, hiçbir puanlamaya tabi olmadan şu "öncelikli öğrenciler" dediğimiz öğrencilere tamamen burs alıyor. Bunların sayılarını da görüyorsunuz, yani 163 bin kişi direkt bu şekilde burs almış.

Şimdi, burada burs alan diğer öğrencilerimizin sayılarının yine görüyorsunuz. Bakın, kız öğrencilerimiz erkek öğrencilerimize oranla daha yüksek anlamda, burada da bir pozitif ayrımcılığımız var. Tabii, bu pozitif ayrımcılığı hem bursta hem kredide özellikle göstermek istiyoruz. Bunu vurgulamak için bu slaytımızı buraya koyduk.

Şimdi, yerleştirmede öncelikli öğrencilerimizde burada bir fark var. Burada şöyle bir fark var: Burada kırmızıyla olanları görüyorsunuz, şehit ailesi, gazi, devlet koruması altında olanlar vesaire, bursu hepsine veriyorduk, biliyorsunuz. Şimdi, lise ve dengi öğrenimlerini Darüşşafaka Lisesinde tamamlayanlar, gönüllü güvenlik korucusu olarak çalışanlar, çalışırken vefat edenlerin, emekliye ayrılanların çocukları, vesaire bu ikisine sadece direkt ücretsiz çıkmıyor da öncelikli olarak yurt çıkıyor. Diğer kırmızı olarak gördüğümüz kesime tamamen ücretsiz olarak yurt veriliyor ama altta olan o iki (f) ve (g) bendindeki kesimlere sadece yurt öncelikli çıkıyordu. Şimdi bunların sayılarıyla ilgili görüyorsunuz işte ne kadar, şehit ailesi 322, işte gazi de 1.400, lise ve dengi öğrenimini yetiştirme yurdunda tamamlayanlar 675 bin, anne-babası vefat etmiş 1.023. Bir de yurtlarımızda yüzde 40 engelli durumu olan öğrenciler... Bunlara bursta dikkat ederseniz tamamen veriliyordu hiçbir kriter, vesaireye bakılmaksızın. Burada ebeveyn geliri eğer asgari ücretin üstündeyse bunlar sadece öncelikli olarak yerleşiyor. Şimdi, bu Darüşşafakadan gelen öğrenci sayıları, diğer gönüllü koruculardan gelen öğrenci sayıları... Artık bunlar neredeyse tamamen ortadan kalkıyor, bundan sonra çok fazla olağan değil.

Bir de tabii deprem gerçeğiyle karşılaştık. Burada ciddi bir dezavantajlı kesim de biliyorsunuz, gelirleri en üst seviyede olan insanlar sabah kalktılar, bir anda pijama ve terlikle ortada kalmış insanlar oldu. Şimdi, bu çerçevede, bize depremde olduğunu belgeleyen -AFAD üzerinden bir belge aldılar, işte, ağır hasarlı, vesaire onun kriterleri var- bunu belgeleyen kimseler, ailelerin çocukları tamamen yurtlarımızda ücretsiz barındılar ve barınmaya da devam ediyorlar yani şu anda evleri, vesaire bitene kadar. Burada da 18.470 kız öğrencimiz var, 10 bin de erkek öğrencimiz var; 28.779 öğrenci. Dikkat ediyorsanız sayılarda kızlarımız lehine pozitif ayrımcılık var.

Şimdi, Bakanlığımıza bağlı diğer yurtlarımızda dezavantajlı toplam 36 bin -yani total bir rakam veriyoruz- öğrenci barınmakta olup bu öğrencilerin 23 bini kız, 13.432'si erkektir. Ayrıca, dezavantajlı öğrencilerin 32.970'i yurtlarımızda ücretsiz barınmaktadır. Söylemiştim, orada bir iki grubu öncelikli olarak alıyoruz.

Şimdi, engelli öğrencilerimizin hayatlarını rahatlatıcı bazı tedbirler aldık. Biraz önce sayıları söylemiştik; işte, 300 kişiye şu kadar engelli odası vesaire diye o sayıları da vermiştik. Ne yapıyoruz peki biz yurtlarda engelli öğrencilerimiz için? Bir defa, kesinlikle giriş çıkış rampaları mutlaka yurtlarımızda oluyor ve hissedilebilir yön levhaları... Kendilerine, o arkadaşlarımıza da bu eğitimleri veriyoruz nasıl gidecekleri, ne yapacakları konusunda. Oda içinde düzenlemeler, sesli uyarı sistemleri, asansör kabinlerinde onlara göre düzenlemeler... Bir de geçici engel durumlarında kullanılmak üzere koşullar dâhilinde katlanabilir tekerlekli sandalye ve ayarlanabilir koltuk değneğini de yurtlarda mutlaka bulunduruyoruz yani her ihtimale karşı yurtlarımızda bunlar bulunuyor. Yurtlarda barınmakta olan engelli öğrencilerin yurtlardan tahliyesini sağlamak amacıyla planlamalar yapılmaktadır. Şimdi, bizim bundan sonra Emniyette bir toplantımız var, orada yurtlardaki güvenlik önlemleriyle ilgili tedbirleri anlatacağız. Bizim, tabii, öğrencilerimizi tahliye etme konusunda çok ciddi çalışmalarımız var, AFAD'la birlikte yapıyoruz bu çalışmaları. Fakat burada -onlar bir şekilde yön levhalarını, şeylerini öğreniyorlar ama- engelliler çok çok önemli. Bunların oradan nasıl çıkacaklarını, kim çıkacak, kim onları götürecektir, bunları direkt tespit ediyoruz. Herhangi bir yangında, herhangi bir olayda vesairede bu arkadaşlarımızı yurttan çıkaracak kimseler belirleniyor ve ona göre çalışmalar yapılıyor. Şimdi, görsel birtakım şeyleri veriyoruz. İşte, yurdun girişi burası, girişinden başlıyor artık; ondan sonra, bahçe düzenlemelerinde rampayı görüyoruz yani bütün yurtlarımızda bu şeyi görüyoruz, engelli park yeri hakeza. Sadece yurdun içerisinde değil idareye gittiğinde, orada bir iş olduğunda oralarda da -yurdun içini görüyorsunuz şimdi ekranda- koridorlarımızda da bu çalışmaları yapıyoruz. Asansörümüzü de görüyorsunuz, aynı şekilde onlara uygun şey var. Bir de odaları 2 kişilik arkadaşlar yani engelli odalarımızda ona göre planlama yapılıyor. Bu 2 kişilik odalarda, görüyorsunuz, lavabolar, her şeyler onlara uygun şekilde yapılıyor.

Şimdi, dezavantajlı gruplardan bizde bir grup daha var, gençler. İmkânı olmayan gençlere biz, arkadaşlar, yurdun işleyişine katkıda bulunmak amacıyla tamamlayıcı, basit işlerle onlara gelir imkânı sağlıyoruz ve destek veriyoruz yani hem yurdunda, dışarıya da gitmeden... Biliyorsunuz, imkânı olmayan öğrenciler dışarılarda, kafelerde vesairelerde çalışmak zorunda kalıyorlar, geç çıkıyorlar, gelemiyorlar. Biz, diyelim ki çamaşırhanenin düzene konulması, yemekhanedeki basit işlerle onları da rencide etmeyecek şekilde onlara maddi, ekonomik destek veriyoruz. Biz bunun da o dezavantajlı kesime ciddi bir katkı sunduğuna inanıyoruz. Belki 7-8 bin, 10 bin, 15 bin gibi rakamlarımız var ama bunları her geçen gün artırarak devam ediyoruz.

Şimdi, tabii, bugün YTB geldiği için onlara da bir parmak basmak istedik. Biz Yurtdışı Türkler Başkanlığının uluslararası öğrencilerini de bir anlamda dezavantajlı grup içinde görüyoruz çünkü memleketinden çıkmış, başka bir yere gelmiş; tamamen kendini yabancı, farklı bir yerde hisseden bu insanlarla birlikte biz mutlaka bir uyum programı yapıyoruz yani geldiğinde bunları mutlaka farklı odalara verip kaynaşma sağlıyoruz yani bu bizim için önemli bir şey. Bizde bu kabilde ne kadar öğrenci var? Toplam -YÖK burslusu, kendi imkânıyla gelen öğrenciler, Maarif Vakfının öğrencileri, malum YTB'de ağırlıklı onlar- 22.400 öğrencimiz var. Bunların uyum programlarını ve toplumla birlikte olmalarını ve bu ülkeyi seven birer insan olmaları noktasında kaynaşmalarını sağlıyoruz yani aynı odalara verip bir gettolaşma oluşturmuyoruz, bunun da her zaman faydasını gördük, çok ciddi bir kaynaşma oldu. Biraz sonra göreceğiz, onlarla ilgili yapmış olduğumuz programlarda onların çok fazla katkılarına gördük.

Şimdi, bizde bu işaret dili eğitimlerine acayip bir sempati var. 40 bin kişi bu eğitimi almış yani diyelim normal eğitimlerde 10 bin, 5 bin talep oluyorsa işaret dilinde çok önemli bir talep var ve bizim Twitter hesabımıza baksanız her gün bir yerde mutlaka bir eğitim görebilirsiniz.

Şimdi, uluslararası öğrencilerimizle ilgili bizim özellikle yapmış olduğumuz kamplar var. Bu, Gönül Projesi çerçevesinde onlara -Gönül Coğrafyası Kampı, kampımızın adı bu- kış kampları yapıyoruz. Her sene bizim 15 tane ara dönemde öğrencilerimizle kendi alanlarıyla ilgili tarih kampı, edebiyat kampı, sinema kampı, iletişim kampı gibi böyle Türkiye'de uzman insanları buluşturuyoruz, uluslararası öğrencilerimizi de Gönül Coğrafyası Kampında bir araya getiriyoruz. Bakın, yapmış olduğumuz yıllarda katılan öğrenci sayılarımız, bunları bir şekilde kendi programımız içerisinde değerlendirmeye çalışıyoruz.

Şimdi, yapmış olduğumuz ikinci aşama da bu öğrencileri toplumun içinde, yani sadece yurttaki kalıp yurdun içerisinde izole olmuş insanlar değil, toplumun dışındaki o dezavantajlı gruplara da -yani kendi yurdundaki dezavantajlı insanlara ilgi gösteriyorlar, onlara kolaylıklar sağlıyorlar ama- toplum dışında da bu insanları duyarlı bireyler hâline getirmemiz için bizim mutlaka onları toplum dışında da birtakım çalışmalara ortak etmemiz lazım.

Şimdi, burada arkadaşlarımız uluslararası öğrencilerle ilgili yapmış olduğumuz projeleri verdi, orayı atlamayalım, geçmişiz. Yani, biz bunlarla ilgili de bakın, uyum projesi, Etnomüzik Akşamları, kendi müziklerini sergiledikleri programlar yapıyorlar, çok da ilgi görüyor değişik, farklı kültürler olduğu için.

Biz diğer şeyi atlamışız ama söylediğim toplumsal yönüne biraz sonra geçeceğiz. Şimdi, Kredi Yurtlar Kurumu... Biliyorsunuz, bu Adana'da Aladağ'da bir yangın olmuştu, o zaman Meclis bizi yine çağırmıştı, dedi ki Meclis o zaman: Bu iş Millî Eğitimin işi değil, bu iş Kredi Yurtlar yapıyor; kriterler onda, standartlar onda, bu işin sizin olması lazım. Özel yurtlar Meclisin o Komisyon çalışmasından sonra bize bağlanmıştı.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER - Sadece yükseköğrenim...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Şimdi, efendim, yükseköğrenim tabii. Yani "özel yurtlar" derken burada yükseköğrenim özel yurtları olduğunu Genel Müdürüm özellikle vurguluyor. Doğru, özel yükseköğrenim yurtlarının bütün kriterleri bizde olduğu için "Bu iş sizin takip etmeniz lazım." dendi. Şimdi, malum üniversitelerin var, kamunun var, sivil toplum kuruluşlarının var, ticari işletmelerin var, belediyelerin var, vakıfların var; bunların tamamının takibi ve denetimi bizde. Tabii, biraz önce saydığımız guruplar burada da var. Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; biz bu hizmetler burada da yapılıyor mu diye denetlemek zorundayız; bu bizim görevimiz. Burada malumat olsun diye sayıları verdik. Toplam şu anda yüzde 50 oranında özel yurtlarımızda doluluk var, yüzde 100 değil. Bunun anlamı şu: Siz, Kredi Yurtlar çok yurt açtığınız için biz yurtları dolduramıyoruz diye bize çok şikâyet ediyorlar. Şimdi, 246 bin kapasite var ve bunun yarısı dolu şu anda özel

yurtlarımızda. Şimdi, onlarda da dezavantajlı gruplara yönelik yaklaşımlarımızı, kurallarımızı tamamen takip ediyoruz. Erişilebilirlik meselesi, denetimlerle ilgili, biraz önce gösterdiğimiz, kendi yurtlarımızda yapmış olduğumuz şeylerin hepsini oralarda denetliyoruz, oralarda da zorunlu. Resimlerde de görüyorsunuz, bunları tek tek istiyoruz. Bizde ne varsa, ne olması gerekiyorsa, zaten bu mevzu, bizim kendi keyfimizden istediğimiz bir şey değil. Aynı şekilde, orada da şehit ve gazi çocukları, devlet korumasında olan çocuklar ve millî sporcular da orada ücretsiz barınma sağlıyorlar.

Şimdi, bir de orada ücretsiz barınanlar... Biliyorsunuz arkadaşlar, yurt açıldığında vakıf ve dernek yurtlarında yüzde 10 ücretsiz barındırma zorunluluğu da var devlet yardımı alabilmesi için, böyle de bir zorunlulukları var.

Şimdi, tabii, bu özel yurtları Kredi Yurtlar aldı; nasıl, denetliyor mu, takip ediyor mu? Ne yapıyoruz biz? Şimdi, biz ilgili mevzuat çerçevesinde yılda iki defa denetim yapıyoruz. Birinci denetim, tamamıyla teknik bir denetim yani bunların deprem belgelerini, işte yangına uygunluk belgelerini, ruhsat belgelerini vesaire bütün belgeleri sisteme girmek zorundalar. Hani, bu belgeleri de ilgili kurumlardan, itfaiyeden, işte diğer kurumlardan -neresi ise orası- belediyeden -ruhsatı oradan alıyorlar- bunları alıp sisteme girmek zorundalar. Deprem testi yaptırılmış olması gerekiyor. İşte, 2018 yönetmeliğine yeniyse uyum sağlaması gerekiyor, eskiyse daha önceki yönetmelik ne ise onlara uyan bu belgeleri birincisinde sisteme girmek zorundalar; bu, birinci kısmı.

İkincisinde ise fiziki direkt denetim yapıyoruz. Yerinde, bütün mevzuatlar doğrultusunda kendi yurtlarımıza yapmış olduğumuz denetimlerin aynısını bire bir elemanlarımız, şube müdürlerimiz, ilgili personelimiz o yurtları tek tek ziyaret ediyor, hem öğrencileri dinliyor hem şartlara yerinde bakıyor ve işte gördüğünüz, biraz önce sistemde şu yangın, elektrik tesisatı, asansör vesaire söylemiş olduğum direkt sisteme giriyor; ikincisinde ise tamamıyla bizim kendi bire bir denetlememiz söz konusu.

Şimdi, bunların rakamları var. Bakın, biz bunların ne kadarını denetlemişiz? Denetlenen kurum sayısı 8.508. Şimdi, biraz sonra göreceksiniz, genel 16.843 denetim yapılmış yani yıllar itibarıyla. Görüyorsunuz, 2025 yılında 1.679 kurumu bizzat denetlemişiz ve bunların total denetlemeleri var. Bunu bilgi babından buraya özellikle koyduk.

Şimdi, belki ileride şey de gelecek. Bu denetimde bizim kesmiş olduğumuz cezalar da var, kapatmış olduğumuz yurtlar var ve asgari ücretin belli bir oranında da kesmiş olduğumuz cezalar da var; onları da biraz sonra veya ekstra bilgi verebiliriz.

Şimdi, bizim Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü bünyesinde Bakanlık yurtlarının gönüllülük faaliyetleri, gençlerin topluma sorumluluk bilinci kazanmasını sağlarken aynı zamanda bu dezavantajlı kesimlere yönelik güçlü bir sosyal destek mekanizması oluşturmaktadır. Yurtlarımız kapsamında, yurtlarımızda yaşlılar, engelliler, devlet korumasındaki bireyler, yoksul aileler, afetzedeler için çeşitli projeler hayata geçirdik. Biraz önce dediğimiz konu yani bu öğrenciler sadece yurdun içinde değil, şu biraz önce saydığımız dezavantajlı gruplarla toplum içinde yaşıyor bunlar. Biz bunlara karşı, bunların sosyal farkındalığını artırmak için bu faaliyetleri özellikle gençlere yaptırıyoruz. Yani belki bu direkt dezavantajlı gruplar gibi gözükmebilir ama dışarıdaki bu dezavantajlı gruplara bu gençlerin duyarlılığı belki onlara yapılan eşit hizmet kadar önemli yani bir yaşlıyı gördüğünde otobüste yer vermesi -ne bileyim- bir yaşlının ihtiyacını görmesi...

Şimdi, birkaç örnek vereceğiz zaten. Bu Yalnız Değilsiniz Projesi ilgili muhtarlıklardan, yerlerden çok yalnız olan bireylerle ilgili onların ihtiyaçlarını, market alışverişlerini, temizliklerini... Emin olun, temizlikleri de yapılıyor; arkadaşlarımız gidiyor -kız öğrencilerimiz oluyor, erkek öğrencilerimiz oluyor- sohbet ediyorlar, temizliğini yapıyorlar, ihtiyaçlarını gideriyorlar. Böyle özel bir projemiz var, onları ziyaret ediyoruz. Buraya 35 bin öğrencimiz katılmış. Bu rakamların hiçbirisi afaki rakamlar değil, bizzat sistem içerisinde katılım sağlamış öğrencilerimiz.

Şimdi, Tecrübe Kulak Ver'de özellikle huzur ve yaşlı bakım evlerine, rehabilitasyon merkezlerine biz gençlerimizi götürüyoruz. Buraya götürdüğünde bir duyarlılığı geliyor, bir merhameti geliyor, bir diğerkâmlığı geliyor, onlara karşı hisleri... Yani toplumda merhametsiz insanlar olmuyor, sadece kendini düşünen değil toplumda onların da olduğunu o yaşlıları da ziyaret ederek, onlara konserler vererek yani kendi arkadaşlarımız böyle çalışmalar yapıyor. Bu da yurtlarımızda çok beğenilen çalışmalardan biri.

Şimdi, Eğitim Gönüllüleri çalışmalarımız var. Burada görüyorsunuz, 7.900 öğrencimiz katılım sağlamış. Biz de burada özellikle ihtiyaç sahibi olan öğrencilere etüt çalışması yapıyoruz. Bunlar üniversite mezunu olduğu için bilgi düzeyleri daha yüksek, burada etüt çalışmasıyla onlara yardımcı oluyoruz.

Şimdi, bir de Hayata Renk Kat Projesi... Bakım ve onarıma ihtiyacı olan okullar belirlenerek bu mühendislik, mimarlık vesaire öğrencilerimiz buralara geliyorlar, bir ekip çalışması çerçevesinde o okulun onarımı oluyor, bahçe düzenlemesi oluyor vesaire, orada ciddi bir katkıda bulunuyorlar. Onu da sosyal medyadan yayınlayarak hem onlar mutlu oluyor hem biz mutlu oluyoruz.

Hayaller Gerçek Olsun Projesi: Burada bir kardeş köy okulu seçiliyor. Onlara deniyor ki: "Ya, hayallerinizi yazın. Ne istiyorsunuz, ne olmak istediniz, ne yapmak istediniz?" Biz onların o hayallerine dönük bir şey yapabilir miyiz? Arkadaşlarımız orada oturuyorlar, oradan bir şey seçiyorlar, onların ortak hayallerini gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Bu da bizi çok mutlu eden bir proje. Buradan da çok katkı sağlıyoruz onların duyarlılığını artırma noktasında.

Şimdi, Şifa Oyuncakları Projesi... Özellikle hastanede tedavi gören hastalara, bunlar lösemi olur, diğer hastalıklar olur, oyuncaklar yaparak, örgüler yaparak bunlara ulaşmaya çalışıyoruz.

Sonuna geldik zaten sunumumuzun.

Şimdi, bu Down sendromlu öğrenciler için yurtlarımızda çok ciddi programlar yapılıyor. Onlar yurtlara davet ediliyor, bir arada programlar, organizasyonlar yapılıyor. Buna 16 bin kişi katılmış.

Yine, aynı şekilde, işaret diliyle ilgili bir ekip oluşturuyoruz. Burada işaret dili eğitimi değil, burada işaret dili eğitimi almış arkadaşlarımız çocuk oyunu sergiliyorlar. İşaret dilini yani olan şeylerde... Öğrencilere özellikle bir çocuk oyunu sergiliyorlar, o şekilde katkı sunuyoruz.

Yani otizmlî çocuklara bu "+1 Arkadaşım Projesi"ni söylemiştim.

Maça Gidiyoruz Projesi: Bu öğrencileri alıyoruz, bu sadece... Biz kendi normal diğer öğrencilerimizi de maçlara Gençlik ve Spor Bakanlığı olduğumuz için götürüyoruz ama bunları özellikle müsabakalara götürüp orada farklı bir atmosferde bulunmalarını sağlıyoruz.

Sesli Kütüphane Projesi'nde de belediye, Kültür Bakanlığı, turizm il müdürlükleri, GETEM ve üniversitelerle iş birliğiyle -bu sesli kütüphanelerle- işitme engelli öğrencilere hikâyeler okuyoruz, kitaplar belirliyoruz, bunlarla ilgili çalışmalar yapıyoruz.

Şimdi, bir de bizim yurtlarımızda beslenmeyi söylemiştik, demiştik ki sabah kahvaltısı ve akşam yemeği tamamen ücretsiz olarak verilmekte çünkü beslenme de stratejik bir konu olduğu için devletin, sağlıklı beslenme konusu, güvenli besleme konusu, bu konuda hassasiyetimiz yüksek ve burada dezavantajlı kesimler için, diyelim ki öğrenci çölyak hastası, bunu bize raporladığı anda kesinlikle ona özel menü çıkıyor. Tek şartımız rapor yani gelecek "Ben çölyak hastasıyım." diyecek, bu şekilde ve bunların, bakın, orada yine şeyde var, görüyorsunuz, diğerlerinin hiçbirisi odalarında kullanmadığı hâlde bunlar tost makinesini kullanabiliyorlar, buharlı pişiriciyi kullanabiliyorlar vesaire. Bunlara özel imkânlar sağlıyoruz. Bakın, resimlerde de göreceğiz, ekmekleri glutensiz. Mesela, Sinop yurdumuz bir uygulamaya geçmiş, Twitter'dan bildirmiş "Biz de bu çalışmaya katıldık." diye örneklendirmiş.

Sunumumuz bu şekilde.

Bizleri dinlediğiniz için saygılar sunuyorum efendim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz sunum için.

Şimdi söz almak isteyen milletvekillerimize söz vereceğiz. Cevaplayabileceğiniz konuları şu anda, yoksa ilgili vekilimize yazılı olarak bildirirsiniz.

Var mı söz almak isteyen, milletvekillerimizden?

Ahmet Bey, buyurun.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Değerli Genel Müdürüm, Genel Müdür Yardımcım; teşekkür ediyorum.

Sunum güzeldi. Özellikle kız öğrencilerimiz ve engelli çocuklarımız için yapılan farkındalık çalışmaları güzel. Fakat dikkatimi şey çekti yani erişilebilirlik ve farkındalık çalışmalarıyla ilgili özellikle gençlerin sıkıntı çektiği bazı alanlar var. Nedir bu? Özellikle kariyer planlaması. Yani bunu yaparken 10 öğrenciden 1'isi ya da 2'si doğru yapabiliyor; inanın, 8 tanesi yanlış yapıyor. Bununla ilgili yurtlarda uzman kişiler tarafından onlara yardım edecek...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Rehberliği kastediyorsunuz değil mi, kariyer rehberliği?

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Evet, evet.

Yardım edecek kontenjanlarınız var mı? Böyle imkânlar sağlıyor musunuz? Çünkü üniversite mezunu çok öğrencimiz var ama hepsi işsiz ordusu olarak büyüyor, büyüyor, büyüyor ve ara eleman olarak da çalışmıyorlar. Bu konuda bilgi verirsiniz sevinirim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Şu anda verecek misiniz bilgi veya yazılı da olur?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Yani bununla ilgili bir çalışmamız yok ama biz bunu not aldık. Yani güzel bir teklif, bizim yurtlarımızda kariyer çalışması, öğrencilerin proje çalışmaları yapması. Birtakım proje çalışmalarımız vesairemiz vardı, daha önce yapmıştık ama bunu kariyer planlaması şekline dönüştürmek güzel bir teklif. Biz bu notumuzu aldık; bunu kendi arkadaşlarımızla, Genel Müdürümüzle istişare edeceğiz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER - Bunun dışında bir de evli öğrenciler olabiliyor. Evli öğrencilerle ilgili de bir çalışmamız olacak. Artık tabii bir yurtda barınma şansları olmayacak. Eğer eşler o ildeyse, bulundukları ilde onlara artık bir oda, apart denilen bir bina...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Veya burs şeklinde.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER - Veya burs vererek veyahut da bir bina bularak apart şeklinde bu aileleri de genç aileleri de barındırma gayretimiz olacak ama henüz bu hayata geçmedi.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Çünkü şey var, özellikle Gençlik ve Spor Bakanlığında öğrenci koçları var, gençlik merkezlerinde çalışıyor. Bu da onun bir tık daha üstü, bir tık daha böyle...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Kariyer planlaması bir tık daha üstü, evet. Biz not aldık, bunu çalışacağız inşallah.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Şimdi, İrfan Bey, buyurun.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Teşekkür ediyorum.

Tabii, kırk yıl önce 12 kişilik yurtda kalmıştım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Nerde kaldınız?

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Elâzığ'da kalmıştım. 12 kişiydik, işte ortada herkes dolanırdı bir salonun içerisinde. Gelinek nokta gerçekten takdir edilecek bir nokta. O yönden bu kurumsal yapıya ve emeği geçenlere teşekkür ediyorum. Biz Kahramanmaraş olarak, depremi yaşayan biri olarak, üniversitelerimiz iki yıl on-line oldular yurt nedeniyle. Ama hâlâ örneğin İstiklal Üniversitesini geçen gördüm, "60 dönüm yerimiz var ama yurtda ilgili bir tasarruf olmadı." şeklinde bir serzenişini duydum İstiklal Üniversitesinin. Doğrudur, kız öğrencilere pozitif ayrımcılık yaptınız ama deprem bölgesine ben bir Vekil olarak yurt yönünden pozitif ayrımcılığı çok hissetmediğimi söyleyebilirim ki merkez olan Kahramanmaraş için konuşuyorum. İki yıl on-lineda kaldık, akabinde de yeni üniversitemiz var ama hâlen bilmiyorum oraya uğradınız mı?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Uğradık, uğradık.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - İstiklal Üniversitesinin çok güzel yeri de var. Ben yine hatırlıyorum; Eskişehir Meşelik yurtlarında 85'te kalmıştım, birdenbire 4 katlı, 3 katlı prefabrik yurtları bir yıl içerisinde bitirmişlerdi şak şak şak. 85'lerin teknolojisinden bahsediyoruz. Kahramanmaraş'ın ihtiyacı var, Kahramanmaraş'ın, İstiklal'in ihtiyacı var; ben, onu da size söylemek isterim.

Onun dışında, öğrencilerden geri bildirim mekanizmanız var mı yurtlarda, özellikle özel yurtlarda geri bildirim? Çünkü neyden korkuyoruz? Doğrudur, çok güzel bir çalışma yapıyorsunuz, duygu eğitimi yapıyorsunuz, efendim, bilgi eğitimi yapıyorsunuz. Ama korkumuz neydi? Bir ideoloji dayatımı. Kimisi dinî olarak dayatıyor kendi gerekçesiyle; kimi milliyetçilikle, bu sadece Türk değil, güneydoğuda da Kürt milliyetçiliği dayatması var. Kimisi ideolojik diyor, "Ben işte Atatürk üzerinden dayatırım sana." diyor. Öğrencilere bu tür dayatmaların oluşturduğu bir yapının bir mekanizmasını orada, özellikle özel yurtlarda geri bildirimle kurmanız gerekiyor. Ne olursa olsun öğrencinin kendi seçmesi lazım yaşayacağı ideolojinin şeyini, hayatına olan bakışını. O açıdan buradaki denetimimizi...

Başka bir sorum, özellikle özel yurtlardaki idari yapılanmanın kalitesi ve vasfını denetliyor musunuz? Yoksa, eskiden bilirsiniz, üniversite mezunu bile değildi "Ben yurt müdürüyüm." "Ben işte şu müdürüyüm, şu şeyim..." Onun da bir standardı olması gerektiğini düşünüyorum. Başka ne diyebilirim; bu Yurt-Time da güzel bir uygulama, keşke benim zamanımda da olsaydı, benim de ihtiyacım vardı. Seçimi nasıl yapıyorsunuz, gelir aralığı ne, bunlara ne veriyorsunuz, iş vasfı nedir, mesela temizlikte kullanıyor musunuz? Olur, kullanılabilir, ben ona bir şey demiyorum, sonuçta benim ihtiyacım varsa bu doğru bir uygulama, keşke daha önceleri de olsaydı, güzel bir uygulama. Kızılay gibi, Yeşilay gibi, TEMA gibi vakıflarla eş güdümünüz oluyor mu bu öğrencilerle?

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER - İskenderun ve Maraş; buralarda gerçekten sıkıntımız daha fazla oldu, Hatay'da bu problemimiz aza indi, Adıyaman'da zaten önceden de yoktu, şimdi de yok. Yani deprem nedeniyle Kahramanmaraş'ta kullanmadığımız bir bina yıkıldı; terk ettiğimiz bir binaydı ama şu anda...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Zaten vekilimizin söylediği yerde o bina, boşaltılmıştı.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER - Evet, bitmek üzere olan 2 binamız var yurt olarak bitmesi gereken ama tabii, elimizde olmayan sebepler var; bizim şimdi, Bakanlığımızın yurt ve spor tesislerini yapan bir birimimiz, eskiden -burada bir bilgi açıklama gereği duydum- KYK adı altında bütün binalarımızı da kendimiz yapardık ama şimdi binalarımızı sadece biz yapmıyoruz, Bakanlığımızın bu konuyla ilgili bir Genel Müdürlüğü var, orası takip ediyor, biz de tabii takipçisiyiz ama malum, çok inşaat yapıldığından bazı gecikmeler oldu, yoksa süresinde bitmesi gereken 2 tane yurdumuz var, zaman içinde bitecek.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Burada bir iki cümle de ben söyleyebilir miyim; şu anda 4 bin kişilik yurt ağır çelik devam ediyor hani siz "Yapılmıyor." dediniz ya, öyle bir şey yok. İstiklal mesela, orası bittiğinde fazlamız olacak. Siz dediniz ki "İstiklal Üniversitesinin olduğu Karacasu'da..." Karacasu'nun olduğu 60 dönümlük yerde biz de düşünüyoruz, proje aşamasında, şu an projesini yaptık İstiklal Üniversitesinin olduğu yerde, o 4 bin bitince boşluk oluşacak.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Doğrudur.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Yani Karacasu ile orayı da yaptığımızda devletin şu anda 2 bine yakın kapasite boşluğu oluşacak. Orada sadece mesafe uzaklığı var, bir saatlik merkeze yol uzaklığı var ama şu an 2 bin, 2 bin toplamda 4 bin devam ediyor ve bitmek üzere.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Orada plansızlık mesele yani orada İstiklal varken Avşar'a yapmak, doğrudur Avşar'ın kampüs alanı geniş, ben oraları gezdim. Bir de şu var tabii ki, dün Sayın Bakan Vahit Bey de söyledi bir konuşmasında, bir çekişme var İstiklal ile KSÜ arasında, her şey bende olsun diyor Sütçü İmam, İstiklal'e bir şey vermeyelim; bunun da yansımalarını yurt nezdinde planlayıcı arkadaşlarımızla...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Ama planladık yani şu anda proje aşamasında.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - O dediğiniz doğru, ihtiyaç fazlası yapmak da bu memleketin şeyine kötülüktür yani ona da dikkat etmemiz lazım muhakkak. Belki modüler yaparsınız, hani bin yaparsınız, 500 yaparsınız, ihtiyaç olduğunda İstiklal'e ama yapma gerekliliğini niye... Oranın bir aktivasyon şenlenmesine ihtiyaç var. Yurdu olmayan yerde üniversitenin sadece saat sekiz ile akşam beş arasında kullanılmasının bir şeyi kalmıyor, kampüs anlayışı oluşmuyor; o açıdan dedim ben, oraya da hızlı bir şekilde lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Başka ilave var mı Genel Müdürüm?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER - "Yurt-Time" dediniz, Yurt-Time projesini gerçekten önemsiyoruz. Öğrencilerin kendi kullandıkları çamaşırhanelerimiz var, makinelere gelip kendileri koyuyorlar, oradan aldıktan sonra kurutma makinelerine koyuyorlar; bunun dizaynını, sıralamasını falan yapan öğrencilerimiz bundan faydalanıyorlar. Bir de yemekhanelerde, kantinlerde de çok fazla çalıştırmak istemiyoruz; yerine göre, daha çok böyle ön taraflarda, öğrencilerin arasında olacak şekilde çalışmak isteyenleri çalıştırıyoruz, temizlik işine çok fazla sokmak istemiyoruz rencide olmasınlar diye. Seçimini de gerçekten çok objektif bir şekilde hem ekonomik durumuna bakarak hem de yurttaki sosyal faaliyetlere çok katkı sağlayan, kendisi çok faaliyetlerde bulunan, gönüllü faaliyetlerde bulunan öğrencileri seçmeye çalışıyoruz ama daha ayrıntısını yazılı olarak da size iletebiliriz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Ama ağırlık, gelire bakarak değil mi?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER - Tabii, ağırlık gelire bakarak ama fazla olduğu zaman da bazen kura çektiğimiz yerler de oldu; onu ben hatırlıyorum ama daha çok puanlamaya, tabii gelir durumuna bakarak yapıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Teşekkür ederiz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Genel Müdüřüm, bir de özel yurtlarla ilgili soruldu. Bizim yurtlarımızda hangi kriterlerle müdürün olması gerekiyorsa o yurtlarda da aynı kriterlere uyma zorunluluğu var. Artık öyle kara düzen "Ahmet Ađa, Mehmet Ađa gel müdür ol." diye bir şey yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - O sunumda vardı zaten.

Beritan Hanım, buyurun.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ilk kez galiba ayrımcılık komisyonunda bir aradayız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Hoş geldiniz diyelim.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Teşekkür ediyorum.

Umuyorum hepimiz için ayrımcılığın son bulduğu çalışmalara imza atan bir yasama süreci olur.

Şimdi, bugün 2 Aralık, yarın da 3 Aralık Dünya Engelliler Günü. Dolayısıyla, bugün KYK yurtları bünyesinde dezavantajlı öğrencilerin durumunu konuşuyor olmak aynı zamanda farklı gelişim özelliklerine sahip yani engelli öğrencilerin de durumunu konuşuyor olmanın ben mühim olduğunu düşünüyorum, önemli bir gündem. Tabii, bu gündeme yönelik -siz de aktarımlarınızı yaptığınız, çalışmalarınızı anlattınız, birtakım prosedürlerden bahsettiniz, sadece şunu sormak istiyorum: Acaba bu süreci yürütürken yani yurtların farklı gelişim özelliklerine göre entegrasyonunu sağlarken engelli bireylerle de konuşuyor musunuz, iletişim hâlinde misiniz, sivil toplumları ziyaret ediyor musunuz? Şu sebeple: Bizim baktığımız yerden bazen onlar için ihtiyaç olan şeyler bizim tarafımızdan görünmez olabiliyorlar çünkü farklıyız, farklı gelişim özelliklerine sahibiz, farklı nörolojik dünyalara sahibiz. Dolayısıyla, bu süreçler entegre olurken, yurtlar engelli bireylere göre düzenlenirken onların da fikrini, düşüncelerini, onların acaba dünyasından bir yurdun ne kadar erişilebilir olduğunu sormak gerektiğini düşünüyorum. Böyle çalışmalarınız varsa merak ediyorum yoksa da bunu bir öneri olarak sizlere önermek istiyorum.

Aynı zamanda yani genel olarak yurtların mevcut durumundan bahsedebiliriz ama sanıyorum bugün daha çok konumuz dezavantajlı öğrenciler fakat birkaç cümle de etmeden geçmeyeyim yani denetimlerden bahsettiğiniz aslında tahayyül edilen ve şu an bize aktardığınız program yurtlarda bütün çocukları, gençleri içerisine alan, onlar için çeşitli aktiviteler üreten bir program fakat bunların yerele yansımalarının şu an aktarıldığından daha farklı olduğunu düşünüyorum. Şu sebeple: Mesela denetimden bahsettik, Zeren Ertaş'ı hatırlıyoruz, daha önce defalarca bir asansörün bozuk olduğu öğrenciler tarafından söylenmesine rağmen, onarılmamış bir asansörde hayatını kaybetmiş bir arkadaşımızdı. Aynı zamanda yurttan yeme içmelerinden zehirlenen öğrencilerin olduğu, çocuk çıktığı, yetersiz beslendiklerine dair de geri bildirimler alıyoruz. Dolayısıyla, diyetisyenler bu programları hazırlarken ya da yerelerde, yurtlarda bu uygulanırken acaba nasıl hayata geçiyor? Ben denetiminin artırılması gerektiğini de düşünüyorum çünkü hem medyaya yansıyor hem de bize gelen geri bildirimlerde ne yazık ki böyle durumlarla karşılaşılıyor.

Bir diğer mesele de, aslında sayın vekil de söyledi, orada da biraz kariyer planlaması üzerinden konuşuldu; bence çok önemli bir mesele. Hakikaten her yurdun içerisinde, en azından o yurttan kalan bir öğrenciyle en az 3-4 kere görüşmesi gereken mesleki uzmanların olması gerektiğini düşünüyorum çünkü hem içinde bulundukları dönem yani yetişkinlik ile gençlik arasındaki o süreci yönetebilmek hem sosyal olarak hem kariyer açısından hem de yaşamsal olarak yönetebilmek için zaman zaman desteğe ihtiyaç duyulabiliyor ve bu desteğin de profesyonel olarak verilmesini sağlayacak olanlar psikologlardır, psikolojik rehberlik araştırmaları servisleridir, sosyal hizmet uzmanlarıdır, gelişimle uğraşan kişilerdir. Dolayısıyla hem kariyer planlaması açısından hem de yurtlarda artan intihar konuları sebebiyle ve suça yönelme meselesi üzerinden yurtlardaki psikolojik desteğin psikososyal destek aktivitelerinin genişletilmesi gerektiğinin, mevcut kadronun bunu sağlayamayacağını da belirtmek gerekiyor. Bir de bugün ayrımcılık konuşuyoruz aslında bizim komisyonumuzun mahiyeti ayrımcılık. Ayrımcılığı sadece dezavantajlı gruplar üzerinden değil, aslında barış ve demokratik toplumu konuştuğumuz bugünlerde yani birlikte yaşamı konuştuğumuz bugünlerde de hem KYK bünyesinde hem de gençlerin barışı ve demokratik toplumu yani ayrımcılığın, bütün kimliklere, bütün inanışlara, bütün cinsiyetlere yayılmış olan bu ayrımcı iklimin düzeltilmesi için buna yönelik çalışmaların yapılmasını da ben çok değerli buluyorum; mesela, bunun ilk adımı olarak hakikaten, kurumların ana dilde hizmet verebilmesi çok önemli olur. Aynı zamanda gençleri, farklı kimlikleri bir araya getiren çalışmaların yapılması, Kürtleri, Türkleri, Arapları, Süryanileri, Alevileri, Sünnileri; bütün kesimleri bir araya getiren ve gerçekten Anadolu'nun, Türkiye'nin gerçek mozağine uygun çalışmaların da Genel Müdürlük tarafından yapılmasının bu sürece katkı sunacağını aynı zamanda bizleri birbirine yakınlaştıracığını düşünüyorum.

Bunun haricinde, biz size ulaşabiliyoruz, Sayın Genel Müdürlük de zaman zaman aktarımlarımız oldu, sağ olsun, destek de oldu, yardımcı da oldu. Ulaşılabilirlik açısından da açık olduğunuz için teşekkür ediyorum.

Kabaca böyle söyleyeceğim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Teşekkür ederiz.

Genel Müdüřüm, söyleyeceğiniz bir şey var mı?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - "Zeren Ertaş'ın, bozuk asansör, kapalı..." dediniz ya; on beş gün önce bakımı yapılmış bir asansördü. Maalesef, orada bakımı yapan teknik elemanın bakımında zafiyet olduğu için... Kredi ve Yurtlar Kurumunda şöyle bir zafiyet olmaz, eğer bir arıza varsa o kapatılır. O bakım on beş gün önce yapılmıştı, oradaki müdür ve arkadaşlarımız teknik eleman olmadığı için o asansörün bozukluğu, vesairesi... Çünkü olaylar farklı, kayma var. Orada 16 kişi vardı, arkadaşımız da panik olduğu için atlamak da istediği için o araya düştü. Kesinlikle bozuk bir asansör değil, bakımı on beş gün önce yapılmıştı; zaten ondan dolayı, bizim personelimize herhangi bir şey yapılmadı.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - O denetimi yapan, asansörü...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Onlar, o denetimi yapanlar şu an beş, altı, belki on yıl içeri girdiler çünkü o denetimde zafiyet göstermişler.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Genel Müdüř, o süreçte öğrencilerin asansörün çalışmadığına ilişkin şikâyetleri olmuş mu?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Yok, bir şikâyet yok orada.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - On beş gün önce, bu ilerleyen süreçte bir şikâyet olmuş çünkü...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Yok orada bir şikâyet yok; normal, düzenli bakımı yapılıyor. Bir anda böyle bir olay oluyor; o da tamamıyla, işi yapan şirketin işi eksik yapmasından dolayı. Zaten şu an onlar da içeri girdiler; biri beş yıl, on yıl vesaire, teknik elemanlar tamamıyla cezalandırıldılar.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER - Sayın Vekilim, orada aslında, birkaç kez çağırıldı. Şimdi, gelip, yapıp döndükten sonra artık daha gelmemek adına, orada teknik bir oynamayla fren sistemini -teknik bir durum olduğu için ben bilmiyorum- iptal etmiş. Bu, tabii incelemelerden sonra ortaya çıktı; çok büyük bir suç aslında. Orada UCM sistemini -aklımda kaldığı kadarıyla- iki de bir ben çağırılmayayım anlamında kapatıyor ve sıkıntı bundan kaynaklanıyor. Öğrencimiz de en son binenlerden birisi "En son ben bindim, asansör hareket etmiyor, dışarı çıkayım." mantığıyla arkadaşlarının karşısında şey yaparak dışarı çıkmaya çalışmış. Yoksa, diğer türlü asansörlerin... Ondan sonra, gelen birçok şikâyet oldu, hiçbirisi asansör arasına düşmedi. Asansör düşmez, sadece hızlı bir şekilde programlanmış olduğu güvenli kata iner veya çıkar, orada durur. Maalesef, bu da aynı şekilde oldu ama öğrencimiz, orada en son binen kişi olduğu için -arkadaşlarına karşı mahcup olmamak adına mı, bilmiyorum- panikleyip kendisini dışarı atmış.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Biraz panik yönü de varmış.

Karekod koyduk bütün asansörlere şimdi, öğrencilerimiz telefonlarıyla okutup "Bu asansörün ne zaman bakımı yapıldı, hangi bakımlar yapıldı?" vesaire diye okuyabiliyor. Şu anda bütün asansörlerimizin içinde bu karekod var güven duyması için.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Anladım.

Teşekkür ederim aktarımlarınız için.

Belki de bu teknik meseleleri onarmaya gelen ekibin de nereyi onarmaya geldiğine, ne yaptığına ve sonuçlarının ne olacağına dair bir protokol mü olur ya da...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Bunların onayını Bakanlık veriyor, biz değil; belediye ve Bakanlık.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bir öneri olarak söylüyorum, bu tarz ihmaller olmasın diye bir prosedürle yapılan işin kritikliğinden, ölüme kadar giden... Günün sonunda Bakanlığa yansıdı bu yani belki o düzenlenebilir.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER - Tabii, bununla ilgili sözleşmeler yapılıyor tedarik için ama tabii, son zamanlarda bu işin ciddiyetini kendileri de anladıktan sonra, biraz daha anladığım kadarıyla sözleşme imzalayacak firma bile bulmakta zorlandılar çünkü sorumluluğunun çok olduğunun ve anlamlı olduğunun, gerekli olduğunun kendileri de ancak farkına varabildi ama tabii, yapacaklar. Sonuçta bu işi gelip buraya yaptıysan bunun bakımını da onarımını da sorumluluğunu da yapacak şekilde sözleşmeyi imzalamak zorundasın.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğünün sunumu burada sona erdi.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Şimdi, bu, barış ve demokrasi konusunda "ana dilde eğitim" dedi ya, o bizim işimiz değil, biz siyasetçi değiliz yani buna siyasiler karar verecek, bu bizim meselemiz değil.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ana dilde hizmet...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜRÜ RECEP ALİ ER - Sayın Vekilim, bizim yurtlarımızda tabii, her tür öğrenci var. Gerçekten, bizim yurtlarımızda ırk ayrımından, dinî konulardaki ayrımlardan ben hiç kavga duymadım bu konuda. 3 kişilik, 4 kişilik yurt olmasına rağmen gayet güzel geçinilebiliyor. Size de ne kadar gelmiştir bu konularla ilgili şikâyet bilmiyorum ama tabii, ufak tefek olabiliyor ama gençler gayet bir ortam içinde... Biz merkezî sistemden, buradan gönderiyoruz öğrencileri "Sen şusun, busun." diye ayırmadan. Aslında, bir arada olmaları, farklı farklı düşüncede olanların bir arada olması daha anlamlı çünkü nasıl yabancı öğrencileri getirdiğimiz zaman aslında, onlar bize uyum sağladığı gibi, bizim gençlerimiz de öğrencilerimiz de onlardan çok şey öğrenebiliyor en azından dil anlamında olsun, birçok anlamda birbirlerine katkı sağlamış oluyorlar.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - İbadetlerini yapabiliyorlar mı dışarıdan gelen yabancı öğrenciler? Uluslararası öğrenciler ibadetlerini yapabiliyorlar mı?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI KREDİ VE YURTLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÖZGÜL - Kilisemiz yok, olsa açardık ama.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Şimdi de Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımızın sunumuna geçiyoruz.

Buyurun.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞLAR DAİRE BAŞKANI FATİH NİŞANCI - Sayın Başkanım, değerli vekillerim, değerli hazırın; bize bu imkânı tanıdığınız için teşekkür ediyoruz.

Öncelikle, ben, Fatih Nişancı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığında Yurtdışı Vatandaşlar Dairesinde Başkanım; Mustafa Bey Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanımız; Fatma Bilim, yine, bizim İnsan Hakları Koordinatörümüz.

Başkanımız katılacaktı Abdulhadi Turus; kendileri ve Başkan Yardımcımız planı yaklaşık bir sene öncesinden yapılan Türk Devletleri Teşkilatında, Macaristan'da bir programı olduğu için ve İstanbul'da da hemen dönüşünde yine, uluslararası öğrencilerle bir programı olduğu için gelemediler. Onun için programın sunumunu biz gerçekleştireceğiz Başkanım.

Uygun görürseniz sunumumuzu 2 bölüm hâlinde, yurt dışı vatandaşlar ve Türkiye'deki uluslararası öğrencilerle ilgili şekilde hazırladık. Yurt dışı vatandaşlarla ilgili olan kısımda temel veriler, malumunuz, 1960 yıllarında, 1961'de Almanya'yla imzalanan iş gücü anlaşmasıyla başlayan ve genel yoğunluk itibarıyla iş gücü kitlesini teşkil eden, aile birleşimi, sonra siyasi nedenler, eğitim

nedenleriyle yurt dışına giden çok katmanlı ve bugün itibarıyla dördüncü, beşinci nesle gelmiş olan 7,5-8 milyonluk bir kitleden bahsediyoruz. Bunların yaklaşık 5 milyonu Türk vatandaşı. Niçin 7,5 milyon diyoruz? Bu sayılar farklı yerlerde farklı görünebilir Sayın Başkanım, çünkü ne kadar göçmen kökenli olduğunu anlamak açısından da ilgili ülkelerin de çok istatistiği yok. Göçmen şuna deniliyor: Kendisi doğduğu ülkenin dışında -bu tanımlamaların belki sonraki veriler açısından da önemli olacağı için söylüyorum- gelip yaşayan. Göçmen kökenli de anne ya da babası Türkiye'de yaşayanlara deniliyor. Eğer üçüncü, dördüncü nesil varsa bir Almanya'da, Fransa'da, bunlar artık göçmen kökenli de sayılmıyor, hiçbir şekilde istatistiklere yansımıyor. Onun için tam sayıyı hiçbir şekilde bulmak mümkün değil ama 5 milyonun üzerinde vatandaş ve 7,5-8 milyon arasında da genel diaspora, Türk diasporası, nüfusu olarak kaydedebiliyoruz bunları. Bunun içerisinde de yaklaşık 1,5 milyon genç nüfusa tekabül ediyor.

Üniversitileşme oranı ülkeler bazında değişiyor, biraz sonra onu söyleyeceğim detaylarıyla ama yaklaşık yüzde 25 ile yüzde 40 oranında gençler arasında -o 1,5; şeydeki- o 18-24 yaş arasındaki grup içerisinde üniversitileşme oranı yüzde 25-yüzde 40. Yaklaşık 400 bin Avrupa'daki gencimiz Avrupa'nın ve dünyanın çeşitli ülkelerinde orada doğup büyüyen, üniversite okuyan bir insan kaynağımız var diyebiliriz.

Diasporalaşma oranı Batı Avrupa'da daha çok, işte iş gücü anlaşmasıyla giden, ilk neslin çok zaten hiçbir şekilde eğitim dünyasıyla temasının olmadığı, ikinci neslin o arada, araftaki nesil olarak tanımlanan, daha "Türkiye'de mi hayat merkezleri olacak, yaşadıkları ülkede mi?" gibi bir kaygıyla, bir gelecek perspektifi çizmedikleri için eğitim seviyesinin çok ileri olmadığı ama üçüncü ve dördüncü neslin artık yavaş yavaş ilgili ülkelerdeki eğitim sistemine ciddi şekilde entegre olduğu bir sistemde onların arasındaki... Batı Avrupa ülkelerine tekabül ediyor bunlar; Almanya, Avusturya ve Belçika, Fransa gibi ülkelerde, buralarda üniversitileşme oranı yüzde 20-yüzde 35. Hollanda, İskandinavya gibi daha göçmenlere açık sistemlerde, bunu çok rahat ülkelerin sistemlerinin eğitime, göçmenlerin eğitim oranlarına katkısını buradan görebiliyoruz, üniversitileşme oranı Türk diasporası açısından yüzde 30-yüzde 40 oranında. Anglosakson ülkelerinde yüzde 40-yüzde 60. Burada hem oranın multikültürel çoğulcu sisteminden olduğu kadar bu sayının, oranın yüksek olması genelde İngiltere'ye, ABD'ye, Kanada'ya eğitim amaçlı giden bizim diaspora mensuplarının çok olması yani buradaki birçok faktör var. Bunlar bizim genel bilgilerimiz.

Ayrımcılıkla ilgili olan genel düzenlemelerden bahsedecek olursak Sayın Başkanım, burada ayrımcılıkla ilgili Avrupa Birliği özellikle bizim hedef kitemizin, diasporamızın olduğu kitlenin ayrımcılık noktasında ortak düzenlemelerin, ortak standartlarının genel olarak olduğu ülkeler diyebiliriz. Türkiye'nin de uyum sağlamaya çalıştığı, ortak mevzuatı uyguladığı temel ilkeler aslında Avrupa ülkelerinde hem yasal mevzuat anlamında hem kurumsal anlamda esasında kurulmuş, bu anlamda mevzuatları tam. Her ülkenin ayrımcılıkla, genel ayrımcılıkla mücadele ve eşitlik, eşit muamele kanunları mevzuatı tam; Almanya'da öyle, İsviçre'de öyle, Fransa'da öyle, Belçika'da öyle. Bunların hepsinin kendi iç mevzuatları var, hem de ilgili raporlama sistemleri, takip sistemleri, mekanizmaları var, eyalet bazında var, ülke bazında var. Bu anlamda, klasik anlamda tanımlanmış iş yaşamıyla ilgili, eğitimle ilgili, barınmayla ilgili, sağlıkla ilgili, yaşla ilgili, kamu hizmetleriyle ilgili eşit muamele noktasında esasında mekanizmalar kurulmuş ama buna rağmen hâlâ daha ayrımcılıkla ciddi bir şekilde, özellikle göçmenler noktasında sorunlar yaşandığını söyleyebiliriz. Bu da şundan kaynaklanıyor: Aslında ciddi bir paradigma değişimi içerisinde yurt dışındaki vatandaşlarımızın yaşadığı ülkeler ve demografik değişiklik çok ciddi bir süreç burada. Örneğin, Almanya'da şu anda göçmen kökenliler, ki Almanya hiç göçmen ülkesi olarak tanımlanmaz, yüzde 25'in üzerindeki nüfus göçmen kökenli. İşte, şu anda Brüksel'in yüzde 70'i yabancılar, yabancı kökenli, göçmen kökenli. Bazı şehirlerde çok daha yoğunlaşma ama Avrupa'nın genelinde yüzde 25-yüzde 30 üzerinde göçmen kökenlilerin yaşadığı bir sistem var. Buna rağmen ayrımcılığı eğer tanımlayacaksak, biz geniş anlamda tanımlayacaksak, klasik, oradaki mevzuatın çerçevesinin dışına çıkıp tanımlayacaksak hâlâ daha hem uluslararası kuruluşlar bazında, AİHM bazında, ilgili ülkelerin mevzuatı bazında ciddi ayrımcılıklar var.

Burada kurumsal ayrımcılık olarak, yapısal ayrımcılık olarak tanımlayabileceğimiz ilgili ülkelerin şeyleri var. Mesela, burada yer almayandan ben başlayabilirim. Almanya'da "eğitim alanlar ve eğitim verenler" dediğimizde öğretmenlik yapanlar diyor ki: "Tarafsızlık yasaları var, hiçbir şekilde dinî sembol taşıyamazlar ancak Avrupa kültür ve medeniyeti tarih birikimine ait olan simgeler istisna." gibi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Neymiş o simgeler?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞLAR DAİRE BAŞKANI FATİH NİŞANCI - O simgeler, işte, rahipler ve rahibelerin... O, Avrupa kültür ve medeniyeti oluyor ama başörtüsü, mesela, ona ait olmuyor, o genel düzenleme olarak, tarafsızlık ilkesi olarak... Çünkü doğrudan hedef alacak olsa aslında ayrımcılıkla ilgili temel düzenlemeler var, onları aşacak şekilde düzenlemeler var. Keza, AİHM'de işte, malumunuz, Lautsi davası var, bir taraftan da başörtüsü; işte, birisi "Bireysel olarak başörtüsü takarak öğretmenlik yapabilir mi?" diğeri "Bütün öğrencilerin geldiği sınıfta haç işareti olabilir mi?" diye. AİHM'in hem 2. Dairesinin hem de Büyük Dairenin verdiği kararlarda "Haç işareti Avrupa medeniyetinin temel bir parçasıdır. Buraya gelmiş olmakla kimse bir ayrımcılığa tabi olmaz, herkes bunu çok kanıksamıştır." şeklinde var ama diğeri "Tamamen bu bir dinî semboldür; bununla insanların, öğrencilerin karşısına çıkmış olmak ayrımcılık sebebidir." gibi temel düzenlemeler... Bunun dışında da ülkelerde yine özellikle yüzme derslerine katılım zorunluluğu... Aslında bunlar salt bir spor aktivitesi olarak değil, bir entegrasyon politikası olarak tanımlanan şeyler. Orada kendilerince muhafazakâr olarak tanımlanan kitlelerin oradaki sosyal yaşama alıştırmaları, özellikle Müslümanlık hassasiyeti olan, dinî hassasiyeti olan öğrencilerin bir şekilde o hassasiyetten arındırılmaları, toplumla kaynaştırılmaları için birçok ülkede yaşadığımız, Almanya'da Avusturya'da, diğer ülkelerde yaşadığımız yüzme derslerine katılma zorunluluğu şeklinde tezahür eden şeyler. Yine, başörtüsünün, sürekli yasaklanmasa bile sürekli bir tartışma konusu ve bir problem algısı olarak zikredilmesi var ülkelerde. Almanya'da bu tartışılıyor, Fransa'da çok ciddi yasaklar var; hâlâ daha velilerle ilgili yasaklar var, okul bahçelerinde bulunmakla ilgili yasaklar var, kamuda zaten hiçbir şekilde başörtülü istihdam edilemiyor. İsviçre'de keza öyle yine, başörtüsü yasağı var, Hollanda'da var. Bunların detayları burada bu şekilde zikredilebilir Sayın Başkanım.

Eğitim sisteminde, genel, dediğimiz gibi, aslında, temel, göze çarpan bir ayrımcılık yok ve olamaz çünkü zaten sistem sürekli bu anlamda bir denetimden geçiyor ama hâlâ daha mevcut sistem göçmenlerle ilgili ciddi bir ayıklayıcı, netice itibarıyla ayrımcılığa neden olan sonuçlara yol açıyor. Bunların temelinde de özellikle ilkokuldan başlamak suretiyle göçmen dostu olmayan,

hiçbir şekilde toplumun... Daha doğrusu, aslında göçmen dostu demeyelim de yeni gerçekliğiyle -bunu ilgili ülkeler de kendi içinde çok tartışıyor- uyumlu olmayan eğitim sistemi, erken sanayi dönemine göre kurgulanmış eğitim sistemi, o da şu: İlkokul 4'üncü sınıftan itibaren öğrenciler öğretmenlerin tavsiyeleriyle yönlendiriliyorlar temel meslek liselerine, orta liselere ve "gymnasium" denilen üniversiteye yönlendirilecek şekilde ve ilk 4'üncü sınıfta bu ayrışma olduktan sonra eğitim sistemindeki geçişkenlik, yeniden bir sistemden diğerine geçmek çok zor. Yani bizde hani liseyi bitirdikten sonra üniversite sınavını kazanan, iki sene iyi çalışan herkesin her bölüme gitme gibi bir imkânı var ama orada bir defa o ilkököl 4'e kadarki performans çok ciddi şekilde bütün geleceğini etkiliyor; bunu ilgili ülkeler kendi sistemlerinde de çok tartışıyorlar, hatta tedbir alanlar da var. O zamana kadar da çocuk kendi sosyalleşme ortamı olarak, dil bariyeri olarak henüz daha sisteme tam entegre olmadığı için, ilgili ülkeyi çok iyi tanımadığı için, ailenin bu konuda belki yönlendirmesi ve yeterliliği çok iyi olmadığı için ciddi bir şekilde daha ilkököl 4'te ayrışma ve sosyal tabakalaşma kuruluyor ve mevcut olan devam ediyor.

Burada meslek eğitim kültürü... Burada bizim toplumumuzun kültürel sermayesi de çok ciddi bir faktör. Özellikle meslek okullarına gitmek, bir an evvel işe başlamak, bir an evvel bir gelir sahibi olmak buradan oraya iş gücü olarak giden toplumumuzun hâlâ temel kökeninde devam eden ciddi bir motivasyonu. Onun için, bu iş imkânını bulan herkes hızlı bir şekilde meslek grubuna gidiyor ve üniversite, akademik kariyer noktasında çok devam etmeyi seçmiyorlar.

Yine, sosyoekonomik engeller... Orada hâlâ daha sosyal devlet yaygınlaştırılmaya çalışılmakla birlikte -Almanya, İsviçre, Fransa gibi- bir taraftan böyle eşitlik olmakla birlikte sadece yabancılara karşı değil, sosyal geçişkenliğin çok zor olduğu toplumlar bu toplumlar yani bir Fransız dâhi olsa, bir "native" Alman da olsa, köken olarak Alman da olsa eğer işçi grubundaysa onun sonradan akademik başarıya ulaşması akademik kökenli bir ailenin çocuğuna göre çok daha zor, ki buna göçmenlik de dâhil olunca o sosyal geçişkenlik gerçekten çok daha ciddi bir faktör hâline geliyor.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - İngiltere dâhi öyle.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞLAR DAİRE BAŞKANI FATİH NİŞANCI - Her yerde, evet, İngiltere'de de öyle, her yerde de öyle yani esasında bizim oradaki şeylerimizin meydan okumalarının "challenge"larının yeni nesillere bu anlamda çok ciddi şeyleri var; netice itibarıyla bir şekilde sistemsel ayrımcılığa dönüşen bir yapı var diyebiliriz.

"Örtülü ayrımcılık" dediğimiz, bu genel olarak yok ama mesela, eğitim sisteminde şöyle bir şey var: İşte, 4'üncü sınıfta öğretmenin tavsiyesiyle... Bizdeki gibi sınavlarla yahut da veli tercihiyle değil -velilerin itiraz hakkı var ama- velilerin de çok fazla bilinçli olmadığı durumlarda öğretmenlerin yönlendirmesi. Bunu -"Max-Murat araştırması" dediğimiz- biraz sonraki slaytlarda da göreceğiz. Genelde öğretmenler özellikle yabancıların çocuklarını -öğrencileri- ailelerine bakarak -yani hepsinin art niyetli olduğunu da belki söylemeden ama- bir şekilde ön kabul ve ön yargılardan dolayı "Sen o 'gymnasium'larda, üst liselerde -bizim fen liselerine tekabül eden liselerde- başarılı olamazsın, daha garanti yoldan git." diyerek bu şekilde meslek liselerine yönlendiriyorlar. Bu da yüzde 20-yüzde 30 kadar çok ciddi bir şeye yol açıyor.

Yine, tarafsızlık gibi görülen okul kuralları, dinî sembol yasakları ve benzeri yasaklar. Aslında şöyle bir şey var burada Sayın Vekilim: Birçok ülkede, diyelim, peçe yasağı konuşuluyor yani İsviçre'de konuşuluyor, Fransa'da Hollanda'da konuşuluyor, Hollanda'da konuşuluyor; o ülkede neredeyse peçe takan bile yok. Şöyle düşünülüyor bu: "Ya, böyle bu iş zaten bizi ilgilendirmiyor." Burada onunla ilgili yasak getirilmemiş olsa bile sürekli Müslümanlık ve Müslümanların giyim kuşamları ve onun varacağı ileri nokta diye hayal edilen şey bir problem olarak aslında toplumda tartışılmış oluyor. Normal bir şey tartışılacak olsa zaten ayrımcılık yasalarına karşı bir şey olarak kayıtlara geçeceği için böyle bir ekstremleştirme, marjinalleştirme ve onun üzerinden tartışmaya dâhil etme; örtülü olarak toplumdan dışlama, ayrımcılık ve toplumu sorunun bir parçası hâline getirme gibi -eğitim sürecinde dâhil olmak üzere- ciddi sorunlarla karşılaşılabilir. Bunun yine "gymnasium, hauptschule" dediğimiz okullarda da hâlâ çok temel, bizim insan kaynağımızın oradaki temel eğitim başarısını da çok etkileyen bir faktör olduğunu biz nereden görüyoruz? Hollanda ile Almanya'ya giden bizim vatandaş kitlemiz aşağı yukarı aynı yani İngiltere'ye gidenle, ABD'ye gidenle Almanya aynı değil, o açıdan parametreler farklı, ona bağlayabiliriz ama Hollanda'yla neredeyse bire bir aynı. Hollanda'da -şu anda öyle değil ama- geçmişte o göçmenlere yönelik, yabancılara yönelik, çok kültürlülüğe yönelik açıklık daha fazla olduğu için, sistem dezavantajlı grupları teşvik ettiği için başarı oranı Almanya'ya göre yüzde 20-yüzde 30 daha fazla; nesiller, kuşaklar arasında da var.

Burada belki bir iki ülkenin örneklerini kendi resmî kayıtları, sistemleri üzerinden vermek faydalı olabilir. Almanya'daki ayrımcılığın temel nedenleri, malumunuz, işte, iş hayatı, eğitim, günlük yaşam, konut bulma, barınma gibi. Bu temel faktörlerden ikincisi öğretmenler ve eğitim sistemindeki ayrımcılık ve orada da öğretmenlerin tavsiyelerindeki ayrımcılık oranı çok ciddi.

Yine, özellikle başörtüsü ve staj noktasında yabancı çocuklar ve yabancı isme sahip olan çocukların ciddi bir şekilde dezavantajlı bir gruba düştüğünü ve dışlandığını görüyoruz. Bazı okullarda, üniversite sistemlerinde bunun farklı olduğunu biliyoruz. Mesela, Almanya'daki üniversite bitirme sınavlarında kişi isimleri hiçbir şekilde sınav kâğıtlarında yazmıyor, sadece numaralar yazıyor buna bir önlem olarak. Öğretmen, üniversite hocası kimi kâğıdını okuduğunu bilmiyor ve bu, başarı oranına çok ciddi yansıyor. Keza böyle çok anketler var: İşte aynı iş başvurusuna yabancı ve Müslüman görseli gönderiyor -ama diğer bütün özellikler aynı- isim olarak da öyle ve bir de yerli bir Alman, Fransız, Hollandalı gibi gönderiyor; burada da yüzde 30, yüzde 40'a kadar farklar olduğu görünüyor. Buna karşı da bir tedbir...

Yine, objektif taramaların yapıldığı bazı kurumlar var. İşte "Toplumda göçmenlerin oranı ne bu şehirde? Ama eğitimde niye bu kadar değil -farklı parametrelerin de dikkate alınması koşuluyla- istihdamda niye değil?" gibi böyle objektif kriterlerin ve sorgulamaların uygulandığı lokal düzenlemeler de var pozitif gelişme olarak söylemek gerekirse.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Biz de sunuma sahip olabilir miyiz?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞLAR DAİRE BAŞKANI FATİH NİŞANCI - Tabii ki biz iletiriz yani 2 nüsha olarak çıktı aldık ama memnuniyetle dijital olarak da verebiliriz Sayın Vekilim.

İsviçre'de yine okul ve üniversite oranında böyle ayrımcılık şeyleri var, vaktinizi almamak üzere detaylarına ayrıca çok da girmiyorum. Yine, oranın kendi ilgili kurumlarının raporlamaları var. Okul ve üniversitelerde ciddi bir şekilde ayrımcılık yüzde 30

derecesinde, ciddi bir fark, ayrımcılığa uğrama vakaları tespit ediliyor. Yine, eğitim sektörü yüzde 20'yle ciddi bir seviyede. Zorunlu eğitim dönemindeki çocukların özellikle yüzde 40'ı ayrımcılığa maruz kaldığını söylüyorlar. Bu ayrımcılık çok çeşitli şekillerde olabiliyor; öğretmenlerden gelebiliyor, sistemden geliyor, yapıdan gelebiliyor; yine akran zorbalığı ve dışlaması şeklinde olabiliyor. Bunların alt başlıkları ve vakaları her yerde farklı şekilde tezahür edebiliyor. Bunun en büyük etkisi de aslında bir müddet sonra psikolojik olarak geri çekilme, mücadele edemeyeceğini düşünme ve ön kabullere yol açması şeklinde oluyor.

Mesela, Fransa'da psikologlarla bir buluşma gerçekleştirmiştik. Oradakilere genelde çocukları niye okutmak istemiyorsunuz diye sorduk. Bir taraftan, özellikle muhafazakâr ve dindar kesimin eğitime teşvik edilmesi var ve onların kadınları dışladığına yönelik bir söylem oluşturuluyor; diğer taraftan, onlar okutmak istediklerinde şöyle diyorlar: "Hiçbir şekilde hiçbir kamu görevinde, hatta kamu alanında başörtüsüyle bulunamıyor." Bu sefer "Ben niçin okuyorum? Niçin okumalıyım?" sorgusuna yol açıyor, kendi içinde paradoksal bir kıskaç şekline dönüşebiliyor. Özellikle Müslümanlar ve kadınlar bu konuda ayrımcılığın daha çok mağduru oluyorlar, bunu çok net bir şekilde görebiliriz.

Yine, mesela "Ramazan ayında öğle arasında yemek yemek zorundasınız." diye böyle bir zorunluluk getiriliyor orucu bozmasına yönelik.

Okul gezileri Avrupa'da çok yaygındır, her ay neredeyse bir yere gezi yapılır ve aileler de teşvik edilir. Okul gezilerine hiçbir şekilde başörtülü anneler katılamıyorlar.

Spor müsabakalarında hiçbir şekilde dinî sembol ve kıyafetli olamıyor, orada spor dersleri de eğitimin çok temel unsurlarından biri.

Avusturya'da da bu anlamda raporlar yapılıyor, bizim de desteklediğimiz ayrı alternatif rapor mekanizmaları var. Yine, eğitim alanında, 2022 yılında 150 vaka doğrudan ayrımcı, ırkçı vaka olarak kaydedilmiş. Ayrımcılığı en çok uygulayanlar eğitimde özellikle yüzde 52 olarak öğretmenler, yüzde 12 de yöneticiler ve müdürler. Yine, ayrımcılığın gerçekleştiği yerler doğrudan okullar ve ilkokullar özellikle çünkü ilkokullarda hem öğretmenlerin yaklaşımı hem de akran, öğrenci ve kitle daha bilinçsiz. Mesela, sırf göçmenler orada diye onlarla beraber aynı okula göndermek istemeyen veliler var. Göçmenlere karşı farklı muamelelerin, tedbirlerin, uygulamaların önünü açabiliyor maalesef. Bunlar genel uygulamalar, detaylı şeyleri de ayrıca paylaşabiliriz.

YTB olarak ne yapıyoruz? YTB'nin aslında kurulduğundan beri temel çalışma alanlarından biri, yurt dışındaki vatandaşların çalışma alanlarımızdan biri onların bulunduğu ülkelerdeki statülerinin güçlendirilmesi, ana dille ve ana vatanla bağlarının korunması, Türkiye'deki kamu hizmetlerinin koordinasyonu şeklinde. Özellikle bulundukları ülkelerde ve Türkiye'deki hukuki statülerine yönelik çalışmalarımızın temel odağında da ayrımcılıkla mücadele çok ciddi bir bariyer ve engel; sadece hukuki değil psikolojik, toplumsal katılıma da çok ciddi engel teşkil ediyor. Bunun için bizim nefret suçlarıyla ilgili "NESAM" diye bir portalimiz var, internette "nesam.ytb.gov.tr" olarak. Oraya herkes istediği zaman, istediği şekilde -biz bu programı gittiğimiz yerlerde tanıtıyoruz- başvurusunu yapabilir; biz o gelen başvuruları -ben de hukukçuyum, Fatma Hanım'ın da kendisi de Almanya'da hukuk okudu ve ciddi bir şekilde de yurt dışında networkümüz var- hem yönlendirmelerle -şimdi ondan da bahsedeceğim- hem rehberlerle ve yeri geldiğinde hukuki desteklerle bu sistemin, bu mağduriyetin önüne geçmeye çalışıyoruz.

İnsan hakları eğitim programları. Yurt dışındaki gençlere, yurt dışında eğitim alan gençlere yönelik, sadece hukuk okuyanlara değil bütün sosyal bilimlerde ve hatta sağlık bilimlerinde okuyanlara -çünkü sağlık alanında da ciddi ayrımcılıklar söz konusu olabiliyor- biz periyodik eğitimler veriyoruz. Şimdiye kadar 15'in üzerinde eğitim verdik ve ciddi de bir networkümüz oldu. Orada yaşanan ayrımcılık konusunda farkındalık oluşturma, ayrımcılık türleri, ayrımcılıkla mücadele, ayrımcılıkla ilgili platformlar nasıl kurulur, ne yapılması gerekiyor, buna karşı neler yapılabilir diye; bu anlamda çok ciddi ve rağbet gören programlarımız.

Yine, hukuk ve insan hakları bursumuz var. Burada da sekiz ay boyunca 500 avro destek olarak veriyoruz. Zaten hukuk şöyle: Hukuk ve tıp bütün öğrencilerin, bizim oradaki göçmen Türk diasporasının, başarabilen herkesin okuduğu... Normalde hukuka teşvik etmek için bursa ihtiyaç yok ama şöyle bir ihtiyaç var burada: İnsanlar icra iflas, ticaret hukuku varken kimse ayrımcılık konusunda, ikamet konusunda, ırkçılık, yabancı düşmanlığı konusunda çalışmak istemiyor. Biz bu alanlarda çalışan, STK'lere destek vermek isteyen, onların çalışmalarına angaje olabilecek ve fiilî olarak olanlara destek veriyoruz. Bu anlamda da yaklaşık on beş yıldır ciddi bir insan kaynağı oluşturduk diyebiliriz.

Hukukçular buluşmasıyla da her yıl düzenli olarak yaptığımız -1 ya da 2 defa yaptığımız- yurt dışında okumuş, orada gelişmiş, tamamen oranın sistemine entegre insan kaynağına -bunlar bazen Türkçe oluyor, bazen ilgili ülkenin dilinde- sunumlar yapılabiliyor. Hem Türk hukukuna yönelik hem ilgili ülkenin hukukuna yönelik buluşmalar gerçekleştirebiliyoruz tematik ve organizasyonel anlamda neler yapılabileceğine dair. Bizim Avrupa'da hukuk okuyan ve bu alanda profesyonelleşmiş insan kaynağının çok büyük bir kısmıyla doğrudan iletişimiz var, onların da bizimle iletişimi var; bu anlamda binlerce networkümüz doğrudan oldu diye rahatlıkla söyleyebiliriz.

İnsan Hakları Proje Destek Programı gerçekleştiriyoruz yurt dışındaki vatandaşlara yönelik. Bu sene 73 başvuru aldık, 20'sine destek veriyoruz. Farkındalık oluşturma, mücadele etme, buna yönelik sanatsal çalışmalar gibi; içerik olarak da, nicelik olarak da çok ciddi, güzel çalışmalar. Aslında YTB, diğer klasik kamu kurumlarından belki farklı olarak sahadaki aktörlerle, paydaşlarla beraber çalışan bir kurum. Onun için biz de o sahadaki aktörleri ciddi şekilde harekete geçirecek, oranın kaynağını kullanacak projeleri destekliyoruz, o anlamda da çok ciddi destek şey yapıyoruz.

Haklar güncesi dediğimiz şu: Biz her yıl birkaç dille çıkarıyoruz, ilgili ülkede iki şekilde çalışmamız var Sayın Başkanım: Bir, vaka bazlı yurt dışındaki vatandaşlara yönelik çalışmalar, bir de üst düzeyde bir mahkeme kararı varsa, bir yasal düzenleme varsa, bir üst politik söylem gelişmişse genel, makro düzeydeki gelişmeleri çok dilli olarak raporladığımız şeyler var.

Yine, ayrımcılıkla mücadele rehberleri... Mesela Danimarka, Hollanda bunları bütün derneklerle, vatandaşlarla ve dijital portallerde de destekliyoruz çok dilli olarak. Avusturya, İngiltere, Almanya'da bütün dillerde ayrımcılıkla mücadele rehberleri hazırlıyoruz; burada ayrımcılık nedir, nasıl mücadele edilir, nereye başvurulur, bunlarla ilgili rehberler hazırlayıp paylaşıyoruz. Yine, bizim "diaspora gündem" dediğimiz, yurt dışındaki vatandaşlarla ilgili bu tarz gelişmeleri sürekli olarak kaydedip üç ayda 1, üç aylık

yayınlarla bizim kendi uzmanlarımızla yazıp Türkiye'deki vekillerimizle... Eğer sizlere hâlâ daha göndermiyorsak listemize onları...

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Evet, şu anda onu diyecektim yani sunumla beraber o broşürleri de vekillerimize, üyelerimize gönderelim.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞLAR DAİRE BAŞKANI FATİH NİŞANCI - Tabii ki memnuniyetle.

"Bunları bölen orada neler oluyor? Arka planı nedir? Bu yasaklar nasıl oluyor? Şu anda tartışılan konu ne? Bunun varacağı yer neresi?" gibi böyle biraz... Bizim uzman profilimiz de Sayın Başkanım, büyük çoğunlukla ilgili ülkelerde doğup büyüyen, orada sosyalleşmiş, eğitimini tamamen orada almış insanlar. Haber ve değerlendirme kısmının içerdiği şekilde çalışmalar yürütmekteyiz. Yurt dışı vatandaşlarla ilgili kısımlar bu kadar Başkanım

Uluslararası öğrencilerle ilgili sunumumuz var. Soru varsa bu kısımla ilgili... Dilerseniz devam edebiliriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Tamam, bitirelim sunumu, ondan sonra...

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞLAR DAİRE BAŞKANI FATİH NİŞANCI - Hayhay.

Onu da Mustafa Bey, siz buyurun isterseniz.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER DAİRE BAŞKANI MUSTAFA YAKUPOĞLU - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerimiz; öncelikle, alt komisyon toplantısının hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Tabii, Fatih Başkanım, Başkanlığımızın önemli bir çalışma alanı olan yurt dışı vatandaşlar boyutuyla ilgili bir sunum yaptım. Bir diğer çalışma alanı Başkanlığımızın, Türkiye Bursları uygulaması ve uluslararası öğrenciler. Tabii, bu burs programının biraz detaylarına gireceğim.

Türkiye Bursları'yla ilgili detaylara girmeden önce uluslararası öğrencilik kavramı ve bunun dünyadaki yansımalarına ilişkin kısa bir bilgilendirmede bulunmak istiyorum ki uluslararası öğrencilerin önemine dair özellikle verilerle aklımızda bir tasavvur oluşsun. Tabii, uluslararası öğrenci süreci tüm ülkelerin, özellikle hem alan hem gönderen ülke olarak içerisinde olduğu bir süreç. Tabii, şu an dünyada 7,5 milyonu kapsayan bir uluslararası öğrenci sirkülasyonu var. Türkiye de uluslararası öğrencilere yönelik özellikle son on beş yıldaki çalışmalarıyla dünyada en çok uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapan 7'nci ülke konumuna yükseldi. Tabii, devletimizin bu stratejik hedefleri doğrultusunda 2028 yılı için 500 bin, 2030 yılı için de 1 milyon uluslararası öğrenci hedefi var. Burada da gördüğünüz üzere, son beş yılda uluslararası öğrenci sayısının bir ivmelenmesi var ama son yılda bir azalma var. Mevcut YÖK verilerine göre şu an 337 bin uluslararası öğrenci ülkemizde eğitimlerine devam ediyor.

Tabii, burada önemli olan hususlardan biri, Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin yükseköğrenim gören öğrenciler arasındaki oranı yüzde 4,8 Tabii, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının hem üniversiteler bazında hem de genel olarak bunu en az yüzde 10'a çekme hedefleri var. Özellikle üniversitelerin de bu yönde çalışmaları var. Tabii, burslu öğrenci boyutu başka, ona biraz sonra detaylı değineceğim. Yükseköğrenim gören uluslararası öğrenciler içindeki oranı yüzde 0,2. Tabii, bu, bilinçli olarak bu düzeyde tutulan bir oran, detaylarını inşallah açıklayacağım.

Tabii, Türkiye Bursları süreci, Başkanlığımızın 2010 yılında kurulmasından sonra ülkemizin uluslararası öğrencilere tahsis ettiği yükseköğrenim burslarını -farklı kurum ve kuruluşların uhdesinde olan- Millî Eğitim Bakanlığının, Diyanet Vakfının, TÜBİTAK'ın, TİKA'nın çeşitli vesilelerle verdiği bursları tek bir kaynaktan birleştirip daha verimli, daha yönetilebilir, daha stratejik hedeflere yönelik bir sürece evrilmesi için organize ettiği bir burs programı. 2010 yılında Başkanlığımız kurulduktan sonra 2012 yılında "Türkiye Bursları" markasıyla bu süreç yürütülmekte.

Tabii, bunun evveliyatı var. 1992 yılından itibaren devletimiz uluslararası öğrencilere yükseköğrenim düzeyinde burs imkânı tanımakta. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra, Turgut Özal döneminde Türk Cumhuriyetlerinin yetişmiş insan kaynağına yönelik, özellikle 5 ülkeyle başlayan ve sonrasında 16 ülke ve topluluğa evrilen ve şu anda yine Türkiye Bursları'yla da artık dünyanın 178 farklı ülkesinden başvurusu alınan ve 145 farklı ülkeden uluslararası öğrenciye verilen bir burs programına evrildi. Tabii, şu an hâlihazırda Türkiye burslusu olarak 15 bin uluslararası öğrenci ülkemizin farklı illerinde ve üniversitelerinde öğrenimlerine devam etmekte. Bununla birlikte, her yıl ortalama 5 bin uluslararası öğrenci bu sirkülasyona katılmakta ve dediğim gibi, bu oran 5 binde tutulmakta. Onların çünkü tüm süreçlerini Başkanlığımız ilgili paydaş kurum ve kuruluşlarla organize etmekte. Bu sebeple, özellikle Türkiye'deki üniversitelerin uluslararasılaşmasına katkı sunmak ve uluslararası öğrenci çeşitliliğini ülkemizin stratejik hedefleri ve uluslararasılaşma çabaları doğrultusunda çeşitlendirmeye yönelik Başkanlığımızın da ilgili stratejiler doğrultusunda destekleri söz konusu.

Tabii, bu uluslararası öğrenciler mezun olduktan sonra da ülkemizle ilişkilerini devam ettirmekte. Bu manada, Başkanlığımız da yine mezun öğrencilerin ülkemizle ilişkilerinin devamına yönelik Türkiye Mezunları Koordinatörlüğü aracılığıyla çalışmaları devam etmekte. Şu anda Türkiye Mezunları Portalı aracılığıyla 150 bin Türkiye burslusu, burslu veya kendi imkânlarıyla okuyan uluslararası öğrenciyi sistemimizde tutmaktayız. Onlarla iletişimizi, ilişkilerimizi devam ettirmekteyiz. Tabii, ihtiyaç duyulan alanlarda, özellikle iş dünyasının, akademinin, devletimizin farklı kurum ve kuruluşlarının, ilgili temsilciliklerinin ihtiyaç duyduğu alanlarda, ülkelerde, sahada mezunlarımızla iş birliği süreçlerini de yürütmekteyiz.

Tabii, bu burslandırma süreci 1992-2025 yılları arasında 125 bin burslandırmaya tekabül etmekte; dediğim gibi, Başkanlığımız bu süreci yönetmekte.

Tabii, Türkiye Bursları olarak uluslararası öğrencilere ne tür imkânlar sağlıyoruz? Öncelikle ülkemizde yükseköğrenim düzeyinde öğrenim görmek üzere burs alıyor bu öğrenciler. Lisans, yüksek lisans, doktora, araştırma ve kısa süreli dil bursları kapsamında ülkemize öğrenim görmeye geliyorlar.

Türkiye burslusu öğrencilerine sağlanan imkânlar şu şekilde: Tabii, üniversite harcı, üniversite bölüm yerleştirme imkânı, aylık burs, Türkiye'ye ilk gelişleri ve mezuniyet sonrası ulaşım desteği, sağlık sigortası ve barınma desteği Başkanlığımızca

öğrencilere tanımlanmakta. Bahsettiğim gibi, burs programlarımız tam zamanlı ve kısa süreli olarak değişmekte. Bulunan birlikte yine ortak burs programlarıyla ihtiyaç sahibi uluslararası öğrencilere yönelik -işte, Suriyelilere, Filistinlilere, Yemenlilere- dönemsel olarak özellikle Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğiyle ortaklaşa, onların fon sağladığı, Başkanlığımızın da süreci yürüttüğü çalışmalar yapıyoruz.

İşte, DAFI Burs Programı, Yükseköğrenim Yardım Programı, SPARK Burs Programı; bunlar hep Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler fonlarıyla yürütülen burs programları. Bununla birlikte, İslam Kalkınma Bankasıyla yine bu coğrafyaların öğrencilere yönelik ortaklaşa burs programlarımız var. Bahsettiğim gibi, Yemenli öğrencilere yönelik de önceki yıllarda ortak bir burs programımız olmuştu.

Tabii, Başkanlığımız buradaki öğrencilerin yükseköğrenim süreçlerinin koordinasyonunu yapmakta. Burada, beraber çalıştığımız, süreci yürüttüğümüz birçok kamu kurum ve kuruluşu var yani 25'e yakın; bakanlık, kuruluş, genel müdürlük düzeyinde ve üniversiteler, ilgili TÖMER merkezleri bu süreci beraberce yönetmekteyiz. Başkanlığımız bu süreçlerin koordinasyonunu yürütmekte.

Bunun dışında, öğrencilerin üniversite hayatları, eğitimleri dışında akademik rehberlik, spor ve sanat etkinlikleri, kültürel programlar, üniversitelerde öğrenci danışmanları, staj programları, akademik kongre ve seminerler, uluslararası öğrenci akademileri ve oryantasyon programlarını da yine Başkanlığımız yürütmekte. Özellikle Uluslararası Öğrenci Akademisi Programlarıyla öğrencilerin üniversite hayatı dışında ülkemizin hem sosyal, kültürel ve akademik hayatına entegrasyonunu da sağlamak amacıyla 17 farklı ilde 300'e yakın seminer ve ihtisas programları düzenlemekteyiz. Bunların da çıktıları çok farklı şekilde öğrencilerin hem Türkiye'deki ilişkilerini çeşitlendirilmesine hem de mezuniyet sonrası süreçlerine ve buradaki akademik ve kariyer gelişimi süreçlerine önemli katkıları olmakta. Tabii, özellikle Komisyonun, esas teması, uluslararası öğrencilerin özellikle Türkiye'deki ayrımcılık veya ırkçılık süreçlerine maruz kalıp kalmamasına yönelik bir muhtevaya sahip. Tabii, bu manada bizim öğrencilerle Türkiye'deki, bahsettiğim bu, Türkiye burslusu öğrencilerle irtibatımız sürekli, özellikle öğrencilerin 7/24, sekiz farklı dilde Başkanlığımıza ulaşabilecekleri bir çağrı merkezi sistemimiz var. Bununla birlikte öğrencilerin tüm süreçlerini dijital olarak da yönettiğimiz, takip ettiğimiz Türkiye Bursları Bilgi Sistemi var. Bu, birçok kamu kurum ve kuruluşunun sistemiyle entegre Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından tutun Emniyet Genel Müdürlüğüne, Göç İdaresinden tutun Nüfus Vatandaşlık Genel Müdürlüğüne kadar birçok sistemle entegre bir şekilde bu süreçleri yürütmekteyiz. Tabii, özellikle uluslararası öğrenciler bağlamında yani özellikle ayrımcılık veya ırkçılık konusunda sistematik olarak bizlere yansıyan bir şey, özellikle takip ettiğimiz, gördüğümüz bir süreç yok. Tabii, son on yılı, son beş yıl özellikle öğrencilerin bize farklı vesilelerle işte, ayrımcılığa ya da farklı muamelelere maruz kaldığı durumlarda birtakım bildirimleri olmuş ve bunları tabii, biz takip etmişiz ama dediğim gibi, son on beş yılı baz aldığımızda yaklaşık 75 bin uluslararası öğrenciden toplamda 60 tane farklı vakanın bize ulaştığını görüyoruz. Tabii, bize her böyle bir talep geldiğinde ilgili kurum, kuruluş, kişi veya bireysel durumların, hepsini takip ediyoruz. Bunlara baktığımızda, genellikle yani barındıkları yurtlarda karşılaştıkları sorunlar, işte, sosyal hayatta karşılaştıkları sorunlar ya da eğitim süreçlerinde karşılaştıkları zorluklar ama buradan tabii, detaylarına girip bir çıkarım yaptığımızda ve takip eden süreçlerde öğrenciyle iletişim kurup bu süreçlerin devam edip etmediğini takip ettiğimizde hani bunun sistematik bir süreç olmadığı ama sosyal hayatta karşılaştıkları zorluklarla ilgili birtakım bildirimler hatta bazen bazı durumlarda işte öğrencilerimizin barınma hakkını kaybettiği durumlarda onu gizleyip işte yurt müdürünü o konuyla ilişkilendirmeye çalıştığı gibi durumlar ya da işte, bir sınavda başarısız olduğu zaman ilgili hocanın, akademisyen hocamızın bu sürece sebebiyet verdiğini iddia ettiği durumlar oluyor. Tabii, biz bu durumları, dediğim gibi, ilgili paydaşlar nezdinde takip ediyoruz, zaten öğrencilerin bu iddialarının varsa bir aydınlatılması gereken bir süreç varsa bunları ilgili yasal yollarla ortaya çıkarmaya çalışıyoruz ama yani edindiğimiz izlenimler, uluslararası öğrencilerin sayılarına baktığımızda bize yansıyan süreçler zaten çok büyük miktarda, özellikle Türkiye burslusu olan bizim ilgilendiğimiz uluslararası öğrencilerin bu tür süreçlere çok maruz kalmadığını görmekteyiz. Tabii, biraz da bu işin sosyal ve ekonomik yönü var. İşte, Covid döneminden sonra, tabii, toplumda bazen uluslararası öğrencilerin çok böyle makbul karşılanmadığı dönemler söz konusu oluyor. Tabii, o dönemlerde çeşitli uygulamalar söz konusu oluyor, Göç İdaresi Başkanlığımızın işte, ikamet kontrolleri, kimlik kontrolleri, belirli yerlerde yaptığı rutin uygulamalar. Tabii, öğrenciler bunları bazen yanlış anlayabiliyorlar ama tabii, Türkiye burslusu öğrencilerin tüm süreçleri, ilgili resmî süreçlerin ifade edilmesi, yürütülmesi dolayısıyla, hani hepsi kontrol edilebilir bir düzeyde.

Tabii, çok kıymetli vaktinizi almak istemiyorum. Dediğim gibi, eğer sorularınız da varsa bu süreci ve sunumu bu şekilde tamamlamak istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Sunum için teşekkür ediyoruz.

Şimdi, milletvekillerimizden söz almak isteyen Ahmet Bey, buyurun.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanlarım. Gerçekten güzel bir sunum. Tabii, daha önce KYK Genel Müdürünün sunumunu dinledik, onu da takip etme imkânımız oldu. Sizde öyle bir broşür olmayınca tam takip edemedik, tam aklımızda kalmadı ama genel anlamda şeyi soracağım yani özellikle bu öğrencilerin ayrımcılıkla ilgili sadece Türkiye'deki öğrencileri değil, işte Afrikalı, Orta Doğulu, hepsiyle ilgili istatistikleri tutmanız da çok kıymetli hakikaten. Birincisi, Avusturya'da, İsviçre'de, İngiltere'de, Almanya'daki yetkililerle böyle bazı platformlarda söylüyor musunuz?

İkincisi, biraz önceki yine KYK'yle ilgiliydi; yurt dışına gidip okumak isteyen bir öğrencimizin sizden haberdar olması için, yaptıklarınızdan haberdar olması için kamu spotu yapmayı düşünüyor musunuz? Yani adam, Hakkâri'de, Tekirdağ'da, Kilis'te, öğrenci bihaber olabilir; dolayısıyla kamu spotuyla onları bilgilendirme gibi bir çalışmanız var mı?

Tekrar teşekkür ediyorum.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞLAR DAİRE BAŞKANI FATİH NİŞANCI - Memnuniyetle Sayın Vekilim.

Bu hazırladığımız raporları biz en üst düzeyde vekillerimize de arz ediyoruz. Mesela Cumhurbaşkanımız ilgili ülke heyetleriyle görüştüğünde bizim hazırladığımız raporları da mutlaka sunacak raporlar olarak yapıyoruz. Yine, ilgili muadil kurumların görüşmelerinde bizim raporlarımız sunuluyor. Biz yine yönlendirmeler noktasında olabildiğince ilgili ülkelerin hem ayrımcılıkla ilgili

kurumlarına hem mücadele, yargı sürecine taşınması gerekiyorsa yargı sürecine hatta AİHM süreci dâhil olmak üzere hepsine ciddi anlamda teşvik, destek olmaya çalışıyoruz. Ben yurt dışı vatandaşlarla ilgili olan kısmını söyleyeyim kamu spotu noktasında: Malumunuz, aslında ayrımcılık ve dışlama noktasında yurt dışındaki vatandaşlarımıza yönelik "gurbetçi" söylemi ve böyle dışlayıcı pejoratif bir söylemle son yıllarda artan bir söylem ve tutum var. Ona karşı bir kamu spotu olarak MEB'le ortak bir çalışma yürütülüyor hâlihazırda. 81 ildeki bütün ortaokul ve liselerde yapay zekâyla oluşturulmuş -sekiz dakikalık şu anda bir oluşma süreci de tamamlanmak üzere- biraz daha o duygusal empatiyi oluşturacak şekilde "Niçin gittiler, onlar aslında bizden mi, yoksa dışarıdan gelen herhangi ülkeden birisi mi, yoksa bu ülkenin öz çocukları mı?" şeklinde empati kuracakları, onların anlayacakları dilde bir kamu spotu tarzında hatta daha da böyle bir film tarzında bir yayın çalışması devam ediyor. Bu sene içerisinde 2025-2026 eğitim sürecinde bütün okullarda belirlenecek bir günde bütün öğrencilere izletilecek o, Sayın Vekilim.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER DAİRE BAŞKANI MUSTAFA YAKUPOĞLU - Sayın Vekilim, bu, kamu spotlarıyla ilgili benim de arz etmek istediğim husus şöyle: Tabii, Başkanlığımızın kuruluş kanunu Türkiye'ye yükseköğrenim görmek amacıyla gelen uluslararası öğrencilerle sınırlı. Tabii, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının yurt dışında burslu olarak eğitim alma süreci Millî Eğitim Bakanlığı, TÜBİTAK, değişim programlarıyla da Ulusal Ajans ilgilenmekte. Tabii, bu da bizim de zaman zaman dile getirdiğimiz bir husus. Tabii, ilerleyen zamanlarda hem gelen hem giden öğrenci olarak bir ajansın oluşturulması, bunların karşılıklılık ilkesi gereği ilgili ülkelerle de -ki süreçlerini takip edebilmek amacıyla- tek bir ajansta, bir başkanlıkta bir araya getirilmesi hem bu bursların takibini... Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, biz nasıl burs veriyorsak yurt dışında da tabii, onlar da burs alıyorlar hatta bizim verdiğimizden çok daha fazla sayıda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yurt dışına eğitime gidiyor. Hani, bu süreci organize edebilecek bir yeni yapının da kurulmasına ihtiyaç da var.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Tek bir çatı altında toplamakta fayda var.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER DAİRE BAŞKANI MUSTAFA YAKUPOĞLU - Evet.

Yani şu an, dediğim gibi, gelenlerle biz ilgileniyoruz ama gidenlerle Millî Eğitim Bakanlığı, TÜBİTAK, Ulusal Ajans Değişim Programları başlığında onlar ilgileniyorlar. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına yönelik böyle bir burs konusunda özellikle bizim bir görev tanımlamamız olmadığı için bir çalışma yapamıyoruz efendim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Altın.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Teşekkür ederim.

Sunumlar çok değerliydi, öncelikle onu söyleyeyim. Özellikle ülkelerdeki mevcut durumunun ayrımcılık haritası gibi simule edilmesi Hollanda'dan Almanya'ya kadar hem iyi hem kötü örneklerin verilmesi çok değerliydi. Hâlâ daha belli inançların dünyanın bir yerlerinde ötekileştirilmesi, ayrımcılığa uğraması, özellikle kadınların başörtüsü sebebiyle Avrupa'da ya da başka ülkelerde yaşamış olduğu ayrımcılığı gerçekten duymak bir kez daha beni çok üzdü ve buna dair araştırma yapmanızı da çok değerli, kıymetli buluyorum çünkü ayrımcı uygulamaların insanlar üzerinde etkisinde ancak veriyi böyle takip edebiliyoruz. Yalnızca ben, bu meselede biraz da kendi burnumuzun ucuna da biraz bakmamız gerektiğini düşünüyorum yani kendi bulunduğumuz yerde sizin hizmet verdiğiniz ülkenin insanları arasındaki ayrımcılık meselesini de görmemiz gerektiğini düşünüyorum çünkü siz çok önemli şeylerden bahsettiniz, dil bariyerinden bahsettiniz, değil mi? Mesela, biz niye insan hakları, Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde neden ana dilinde eğitim almak, hizmet almak bir insan, bir çocuk hakkı? Çünkü bu olmadığında çocuğa dair pek çok kayıp geliyor, bir gelecek yitimi oluyor. Dil bariyerinin işte, etki ettiği her şey bunun ilgili. Dolayısıyla bizler artık hem Türkiyeli olup Avrupa'da yaşayanların hem Türkiye'de yaşayan bütün herkesin kimliğinden, dilinden dolayı ayrımcılığa maruz kalmadığı günleri yaşamamızı istiyoruz çünkü Türkiyeli bir çocuğun Almanya'da yaşadığı dil bariyeri ile Kürt bir çocuğun Türkiye'de yaşadığı dil bariyeri arasında hiçbir fark yok. Sonuç itibarıyla, aynı mekanizma, aynı etkileri var, dünyanın her yerinde etkisi aynı. Dolayısıyla bunları görmek gerekiyor. Yoksa bu, ayrımcılık olmamış yani ayrımcılıkla mücadele etmemiş oluruz yani kendimizden olanını gözetmiş oluruz, yine birilerini dışarıda bırakmış oluruz, o mekanizmayı işletmiş oluruz. Dolayısıyla bu mesele, önemli bir mesele.

Ben şeyi de sormak istiyorum: Sekiz farklı dilde hizmet verdiğiniz söylediniz, o dillerin hangi diller olduğunu merak ediyorum gerçekten, onları duymak belki iyi olabilir. Ama eğer o sekiz farklı dil içerisinde Türkiye'deki halkların dili yoksa bunun da Ayrımcılık Komisyonunda konuşulan başka bir ayrımcılık türü olduğunu da ifade etmeden geçemeyeceğim. Yani umut ediyorum, bizler bunları konuşa konuşa, temas ede ede, en yakınımızdakileri görerek oradaki ayrımcı uygulamaları fark ederek ve düzelterek bu sürece başlayabiliriz. Temenni ediyorum, Ayrımcılık Komisyonunun da bu süreçte aktif bir rol oynayıp en azından Çocuk Hakları Sözleşmesi'ndeki kendi ana dilinde eğitim alma ve kültürel haklarını yaşama noktasındaki şerhini kaldırması belki de Ayrımcılık Komisyonunun bizatihi kendi üstlenip yapması gereken bir mesele olarak görüyorum. Bütün meselenin de burada saklı olduğunu düşünüyorum. Biz ayrımcılığı çözebilirsek, gerçekten Türkiye'deki bütün halkların kendi dilleriyle, inançlarıyla, kimlikleriyle yaşaması için bir zemin oluşturabilirsek zaten önümüzde, Türkiye'nin önünde, Türkiye'deki halkların önünde hiçbir problemin de kalmayacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Ayrımcılık Komisyonu tabuları kıracak.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Kıracak! Ben de öyle inanıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Buyurun.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞLAR DAİRE BAŞKANI FATİH NİŞANCI - Uygun görürseniz, bizim kurumsal çalışmalarımız açısından ben yanıtlayayım Sayın Vekilim.

Bizim yurt dışındaki kitlemiz, biliyorsunuz, inanç olarak da sosyal statü olarak da gruplaşma olarak da yaş grupları olarak da çok katmanlı. Biz bir kere olabildiğince bütün hepsini kapsayıcı olmaya çalışıyoruz. Başvurular bireysel olarak yapılabiliyor bizim bütün projelerimizi ve programlarımıza. Özellikle biz, gençleri Türkiye'ye getirmeye çalışıyoruz. Geçen sene getirdiğimiz programların

yarısından fazlası Doğu ve Güneydoğu Anadolu programlarıydı; Van'a getirdik, Erzurum'a getirdik, Güneydoğu Anadolu'ya Süryanilere yönelik 4 ayrı grup yaptık. Bir dahaki sene bizim "Hacı Bektaş Yolu" diye Alevi gruplara yönelik özel programlar...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Gezi mi yaptınız?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞLAR DAİRE BAŞKANI FATİH NİŞANCI - ...gezi programı yaptık ve tamamen geldiklerinde de Deyrulzafaran Kilisesi'ne gittiler. Her inanç grubu kendi grubunu kendisi anlatacak şekilde hepsini tanıyacaktı, mesela Denizli'den gelen bir grup vardı Van'a gittiğimizde yani "Ben buraya geldiğimde değiştim, dönüştüm resmen." dedi Denizli kökenli birisi, yurt dışında yaşıyor. O arada muazzam kardeş şehirler programı yaptık; Strazburg'dan bir grupla Hakkâri'den bir grubu aldık, İstanbul-Ankara programı yaptık. Böyle bir veda programı yapmıştık 80 kişilik, herkes hüngür hüngür ağlayarak birbirine sarılarak yaptılar. Biz zaten hani yaptığımız çalışmalarda da özellikle o gruplara yönelik bir ayrımcılık yapıyoruz ama pozitif ayrımcılık yapıyoruz; bunu çok net olarak söyleyebilirim. Mesela, biz hiçbir zaman tefrişat desteği falan projelerimizde genel olarak vermiyoruz ama daha böyle dezavantajlı gördüğümüz, inanç olarak, başka gruplar olarak görüyorsak onları biz özellikle destekliyoruz. Bu anlamda, kurumsal olarak kesinlikle biz, açığız, gelen başvurularda özellikle bir haritalandırma oluşturuyoruz. Başvuruda, mesela, bir programa, bir Güneydoğu programına 1.200 kişi başvuru aldık biz. Orada geleni sadece eğitim statüsüne göre değil, ülke olarak ayırtıyoruz. Eğer bildiriyorsa ben Süryani kökenliyim, ben o kiliseyi görmek istiyorum diyorsa onun özellikle o gruplarda da olmasını istiyoruz. Biz, bütün, ülkemize vatandaşlık bağıyla bağlı olan ve millî güvenlik açısından tehdit eden guruplar olarak yer almayan sistemimizdeki herkese olabildiğince değil, fazlasıyla onu teşvik eder şekilde bütün programlarımızı açıyoruz Sayın Vekilim, Başkanlarım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Sekiz dili sayalım...

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER DAİRE BAŞKANI MUSTAFA YAKUPOĞLU - Evet, Sayın Başkanım. Bu sekiz dil şöyle Sayın Başkanım: Bizim tabii, her yıl öğrencilerin profiline göre bu sekiz dili belirliyoruz ve ona göre hizmet alımı yapıyoruz. Tabii, Rusça, Arapça, Fransızca, Türkçe, İngilizce bunlar zaten dünyada en çok sıklıkla konuşulan diller olduğu için bunlar sabit kalıyor. Diğer diller, işte, şu an Arnavutça, Boşnakça, ve İspanyolca. Tabii, bu bahsettiğim dilleri biz her yıl her öğrencilerin profiline göre...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Tam duymadım da...

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER DAİRE BAŞKANI MUSTAFA YAKUPOĞLU - Tekrarlayayım: Rusça, Arapça... Şu anki söyleyeyim, yıllık değişiyor bunlar çünkü öğrencilerin profiline göre onlara en sağlıklı hizmeti verebilmek için; Rusça, Arapça, Fransızca, Türkçe, İngilizce, İspanyolca, Arnavutça ve Boşnakça. Bunlar tabii, öğrencilerin başvuruları sonrasında belirlenen, onların profiline göre, burs alan öğrencilerin yoğun olarak konuşabildiği dillere göre değişiyor ama tabii, bu, dediğim gibi, dinamik bir süreç, ihtiyaç olursa her dili bu sürece eklemeliyiz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ne güzel olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Dil konusunda bizim bir çekincemiz yok aslında. Devletin resmî dili Türkçe ama onun dışındaki bütün dillere açığız. Kaldı ki nereden nereye geldik? Ben avukatım, mahkemelerde kendi dilinde savunma yapamayan vatandaşlarımız vardı, şu anda güneydoğuda kurslar olduğunu biliyoruz.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Yetmez ama evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Yetmez ama evet, çok mesafe kattettik.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER DAİRE BAŞKANI MUSTAFA YAKUPOĞLU - Sayın Başkanım, bir şey eklemek istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Buyurun.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER DAİRE BAŞKANI MUSTAFA YAKUPOĞLU - Biz tamamen öğrenci odaklı olduğumuz için mesela mülakatlarda ki sürecimizi anlatayım çok kısa, bizim süreç şöyle: Öğrenci hangi dilde mülakat yapmak istiyorsa o dille yapıyoruz, tercüman kullanarak yani o konuda çok öğrenci odaklıyız. Dediğim gibi, sürecimiz bu şekilde, ihtiyaca göre o süreci ayarlıyoruz efendim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HARUN MERTOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Alt Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, gündemimizde yer alan konulara ilişkin görüşmeler tamamlanmıştır.

Gündemimizde görülecek başka bir konu bulunmamaktadır.

Sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus var mı? Yok.

Komisyon üyesi milletvekillerimize, Gençlik ve Spor Bakanlığı Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının çok değerli temsilcileri ile basın mensubu arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonumuzun 28'inci Yasama Döneminin 5'inci Toplantısını kapatıyorum.

Kapanma Saati: 14.18